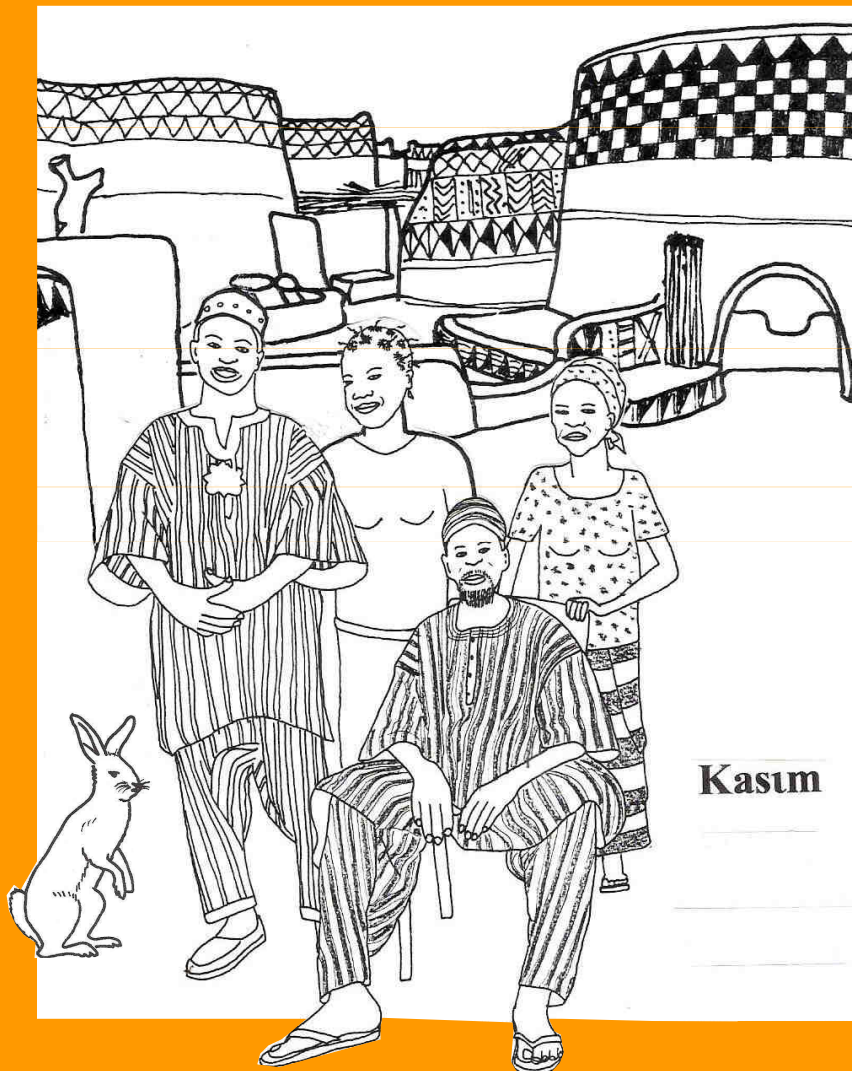

Sunswala təno dayige tu

25 contes en kasseem

Sɔnswalɩ tɔnɔ 1

(25 contes en kasɩm)

Dí kɩ balɩ maama na sɔɔlɩ sɔnswalɩ, sɩ dí
kɩ tɔnɔ kuntu wunɩ tɩn, le lanyɩranɩ.

L'alphabet utilisé dans cette publication est en accord avec l'alphabet agréé par la Commission Nationale des Langues Burkinabè.

Troisième Edition
Première Impression
Quatrième trimestre 2007

© Tous droits réservés
Société Internationale de Linguistique
01 B.P. 1784
Ouagadougou 01
Burkina Faso

Envoyez vos questions et suggestions à l'équipe de la
S.I.L.

Awε & Kawε, Urs & Idda Niggli
B.P. 1784, Ouagadougou 01
Burkina Faso
courriel: Urs-Idda_Niggli@sil.org

Nous remercions toutes les personnes qui nous ont raconté ces contes et nous ont aidés à les transcrire.

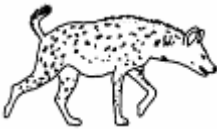
KS0907

A sunswala kampo

1. Dim lɛ pugə

Asɩ mu zaŋɩ o vu o ta dɩ wiiru o wɩ, o kogil-o, sɩ ba vu o tɩa sɔŋɔ, sɩ o kaanɩ nu mu tɩga.

Wiiru ma sɛ o zaŋɩ, ba ma tɔŋɩ daanɩ ba maa ve. Ba na ve taan ba vu yi gaa tɩtari tɩn, mu ba nɛ peeni sɩ zɩga.

Peeni sɩm nan yɩ nɔŋɔ peeni mu. Wiiru maa wɩ: «Wɔɔ peeni mu tuntu?»

Asɩ maa wɩ: «Weeni n ba n kɛ, sɩ Abalongɔ peeni.»

Mu o wɩ, Abalongɔ mu wɔɔ?

O na ba longɔ, wum wú long-o. O wu yən?

Asɩ maa wɩ, wum mu tigɔ sɩ tɩtari nɩ tɩn. Wiiru maa wɩ, o nan na ba longɔ, wum zɩm wú long-o.

O ma vu sɩ o longɩ nɔŋɔ o nii. Nɔŋɔ ma tɔ o mumwɛ nɩ.

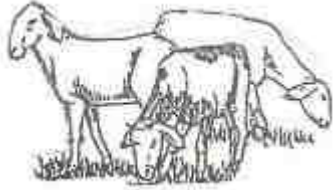
O ma sɩnɩ o wɩ: «Kɛi, n nan sɩnɩ n ba longɔ, n sɩnɩ n ba longɔ ... ».

O ma da weeri taan o vu o yi Asɩ. O maa wɩ: «Asɩ, dí nan ta wu twɛ na?»

Asɩ nan wɩ: «Ku ta banwɛ.»

Wiiru maa wɩ: «Dí sɩŋɩ kərə yo sɛɛnɩ dí taa keerə.»

Asɩ maa wɩ: «Aa, ku laan za ta ŋwɛ mu naa? Dí laan boribori dí sɩŋɩ kərə yo sɛɛnɩ, sɩ dí keeri, dí maŋɩ yən?»

Wiiru maa wɛ: «N na ba keerə, aá keeri a təri.» O ma sɔŋɔ kərə, o kaasa, o kaasa, o kaasa o ba bwəm.

Ba na ve ba yi sɔŋɔ kum tɛn, ba kaasi taan. Asɛ cəgi, yɛ wiiru ta cɛm yɛ o kaasa. Asɛ nan wu naa: «Wiiru, woŋo mu na kɛ-m, sɛ n ta, sɛ dɛ beeri liri dɛ pa-m.

Abaloŋə, nmu na ve n loŋ-o tɛn, o na kɛ-m woŋo mu, sɛ n ta, sɛ sɔŋɔ kuntu tiinə jɛgɛ Abaloŋə wəənu.»

Wiiru maa wɛ: «Eɛn, ku sɛnɛ ku yɛ cɛga sɛ Abaloŋə mu tɔ a mumwɛ nɛ.»

Ba laan ma kɛ liri ba gwɛ wiiru mumwɛ ba kɛ da. Nɔŋɔ kum laan ma zuri.

Kuntu mu ba wɛ:

«Dim na di, ta n jɛgɛ wubuŋa, sɛ dim lɛ pugɛ.»

A sɛnswala kampo

2. Lɛla baru

Bukɔ dɛɛn mu wura. O maa wɛ, o lagɛ baaru wulu na lumma tɛn mu, sɛ o zu.

Baaru dɛdɛa ma vu o te. O maa wɛ, o nan ve sɛ jwa yigɛ nɛ sɛ o joori o ba.

Jwa yigɛ na yi tɛn, mu baaru wudoŋ daa tuə. O ma ta-o o wɛ, wum lagɛ baaru wulu na lumma tɛn mu sɛ o zu. Baaru wuntu dɛ maa wɛ, wum nan lumma.

O ma wl, o nan ve, si jwa yigə ni si o ba.

Tiga na puuri tun, mu wudonj daa tuə.

Baara batə.

De dum na tu di ba yi tun, mu ba maama zanj ba ba.

Baaru didua mu de yigə o ba. O maa wl, wum nan wú ja-o o vu o yagi, si o ta wu ti o yigə.

Ba na de daani ba yi cwənjə tun, mu dua tum gaa

titaru ni. Kaanu wum maa wl, wum bá joori sɔjɔ.

Wum nan bá da o vu baaru wum sɔjɔ di, bejwaanu

wum wu ti o yigə. Wum nan ba lagi si dua kam mag-o di.

Kantu jəgə ni mu baaru wum zigi

da o lu vɔrɔ. O kwəri o bugi bɔɔ

o lo dra o gaani gaa o ma pu.

Kaanu wum na tiiri o zu dra kam

wu tun, mu dua kam laan sɔjɔ nuum.

Kaanu wum maa wl, ku nan yi ciga, o lumma.

O nan ve si jwa yigə ni si o joori o ba.

Baaru wum ma zanj o vu sɔjɔ.

Tiga na puuri tun, baaru wudonj ma daa ba. O maa

wl, wum nan wu ti o yigə. Kuntu,

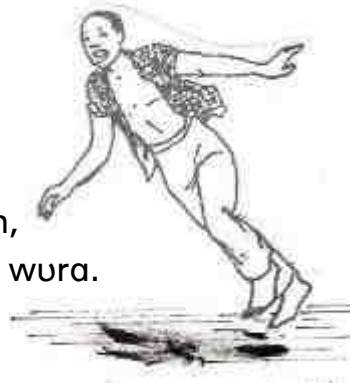
o ve si jwa yigə ni si o daa joori

o ba. Wum nan wú ja-o o vu yagi

cwənjə ni.

Ba na de de ba vu ba yi cwənjə tun,

dua kam na nigi kuntu tun, sisərə wura.

Ba na yi sisərə jəgə tɪn, mu baaru wum seeri.

O na seeri sɪ o tu tɪn, mu o zaŋɪ dáanɪ o lɪ o natra, o daaru o lɪ o siswətə, o daaru o lɪ o garkurə, o daaru o lɪ o garbu, o lɪ o jəgə o puri o yipugə o ja vu o tiŋi dáanɪ. O laan daaru o ba tu.

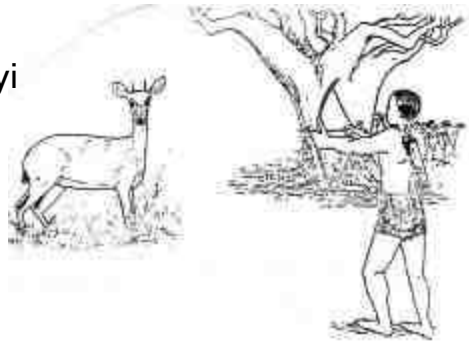
O na tua o zaŋɪ o joori o kwe o wəənu o zu o ti tɪn, mu kaanɪ wum wɪ, ku nan yɪ cɪga, o lumma.

O nan ve sɪ jwa yigə nɪ sɪ o ba, sɪ wum wú da o vu o zu-o.

Tɪga na puuri tɪn, mu baaru wudonɟ daa tuə. O maa wɪ, wum bá wantɪ o da o vu zɪm. O nan nuŋi sɪ o ja-o o vu o yaɟɪ.

Ba na de daanɪ ba vu ba yi cwəŋə tɪn, mu wəŋə zaŋɪ.

Wəŋə kam na zaŋɪ tɪn, mu baaru wum paru o cwəŋə o lɪ cɪm o ma o ta wəŋə kam.

O na tagɪ wəŋə kam tɪn, mu o joori o paru

o cwəŋə kam o tiŋi, o daaru o zəli wəŋə kam o ja.

O na jaanɪ wəŋə kam o po ka nwana o ti tɪn, mu cɪm dɪm laan tu dɪ ba tɔ ka yɪra nɪ.

Bantu batɔ, wɔɔ mu kaanɪ wum wú zu ?

A sunswala kampo

3. Swan tiinē bale na jeeri daanl te tɩn

Nasɩ dɩdaanl lɩlana mu magɩ kantɔgɔ.

Asɩ maa wɩ, ba ba kuna ba maa lura.

Kaanl na jɩgɩ pugə, o bá kunl yɩ o ma lu.

Lɩnlana dɩ maa wɩ: «Eɛn.» O nan pa ba kɩ ba nii.

Ba maama laan ma ja pwi, sɩ bɩ bɩlɩ bɩlɩ.

Sɩ na yi lura tɩn, ba tu ba jəni.

Lɩnlana maa wɩ: «Asɩ, nan da yigə n lu sɩ n yɩ kunl sɩ n daarl, sɩ amɩ dɩ daa lu.»

Asɩ ma ɛ, o jəni sɩ o lu.

Asɩ maa wɩ: «Cana kam pɩɩɩ naa!

Cana kam pɩɩɩ naa!»

Asɩ lugɩ o bu.

Ku daa daarl lɩnlana. Ba maa wɩ, lɩnlana dɩ daa lurɩ sɩ o yɩ kunl.

Lɩnlana dɩ daa kɛ.

«N na nɛ swan, n nɛ n doŋ tee nɩ muu!

N na nɛ swan, n nɛ n doŋ tee nɩ muu!»

Lɩnlana dɩ daa kɩ kuntu o lu bu.

Bantu bale wulu wulu ba jɩgɩ swan o dwe o doŋ.

A sɪnswala kampo

4. Bam doŋ gara bam doŋ nakɔ di

Ka-ba-lɛgi-lɛgi dɪ Ka-pugɛ-pɛɛu dɪ Ka-ni-vuu mu ve sɪ
ba ku wɛɛru. Ba laan na kugɪ
wɛɛru tum tun, woro ma pi ku nuŋi.

Ka-pugɛ-pɛɛu ma zɛli woro kum.

O ma vu o tu. O pugɛ ma pi.

Ka-ni-vuu ma jɛni bɔɔnɪ dɪm ni nɪ o mwanɪ.

O ni ma kaarɪ.

Ka-ba-lɛgi-lɛgi ma zɛli woro kum o vu yi tɪtarɪ yɪ liluŋu
jɪg-o. O ma kɪ sɪ o joori liluŋu kum o yagɪ, o ma coori
o ban yam o wɛli da. Ba maama ma tɪ.

Mu a sɪnswala maama.

A sɪnswala kampo

5. Swan dwe daanɪ

Viu mu dugi ku nangurɛ. Viu kum laan na dugi ku
nangurɛ kam tun, nangurɛ kam na tu ka ba ka bɪ tun,
nɔɔnu na yi o gɔ, viu caal-o ku fɛri,
ku caal-o ku fɛri, ku caal-o ku fɛri.

Nasɪ ma vu o gɔ, ku ma caal-o ku fɛri.

Nasɪ ma zɪgɪ da o lwarɪ. Nasɪ ma bɛŋi
kagu-vara o wɪ, ba ba ba nii, wum nangurɛ
o dugɛ. Nɔɔnu na gɔgɪ nangurɛ kam,

wum wú di ku tu tɔga ni, o ŋɔŋuri ku tu tɔga ni.

Nyɔŋo ma fwe, ku fwe, ku fwe,
ku vu ku wɛ: «Nangurə ‘vugub’!»
Viu ma caali-ku ku fəri, ku fəri,
ku caali-ku ku fəri ... bitɔ.
Nasi ma vu di nyɔŋo baŋa yi
o wɛ: «A wu di-m na?»

Nyɔŋo ma zaŋɛ ku keeri taan, ku ba zurə, beŋwaani
nasi mu jaani-ku o di.

Tuu maa wɛ, wum mu wú go,
yi nasi muri si o di-ku.

Tuu ma vu o wɛ: «Nangurə,
‘vugub’.» Viu ma caali-ku ku fəri,
ku caali-ku ku fəri ... bitɔ.

Nasi maa kwaani o di tuu yuu
o je da yi o wɛ, wum mu dia.

Tuu ma zaŋɛ ku keeri ku bwəm.

Ku yəri ku na wú ki te.

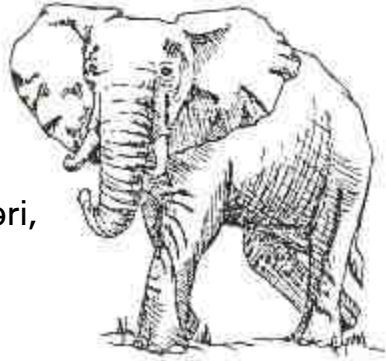
Kagu-vara maama maa ba ba go.

Nasi ma ja o di. Ku daari lunlana.

Lunlana ma yi, nasi maa wɛ, o go.

Lunlana maa wɛ: «N di na yi bara, nangurə kam dai n
di nangurə, ka yi dí maama nangurə mu. A di deen
tuə a du. N di go si dí nii.» Ba magi kantəgo taan ...

Mu nasi jaani nangur-vɔɔ o vaŋɛ o kɔ, si lunlana di
laan vaŋɛ o kɔ. Nasi na vaŋɛ nangur-vɔɔ o kɔ tɛn, viu
caal-o ku fəri, ku caali ku fəri ... Lunlana ma vu o jəni

nasi yuu ni. Kuntu mu nasi wani vara maama.
Lunlana di daa ma wai nasi.

Kuntu, gaa wuni lunlana di daa mu dwe di swan.

A sunswala kampo

6. Ka waari daani

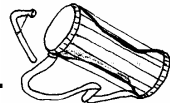

Mantoro di kanvuuni mu zanyi si ba vu da tumbaara sam. Ba laan ma da yige ba vu mantoro tumbaaru sanyi. Mantoro tunkaani ma ki wudiu o pa-ba.

Mantoro ma da yige ku san ku ja, ku vu ku je ku di. Kanvuuni na sani di ja di ti di maa buni tun, di ma ki «vuvu, vuvu, vuvu.»

Mantoro maa wa: «Joori n vu n pari n gungwenge kam n pali, si n ba si di di, si yi ja gungwenge n ba n ta n magi a tunkaani wudiu banya ni.»

Kanvuuni ma daa joori di vu di san di ja.

Di na san di ti di joori di zanyi di maa buni tun, di ma daa ki «vuvu, vuvu, vuvu.»

Mantoro maa daa wa, di joori di vu di pari di gungwenge kam di pali, si di ba si ba di, si di yi zanyi di ba di ta magi di gungwenge kum o tunkaani wudiu banya ni.

Mantoro ma ki swan kuntu, ku vu ku yi wudiu kum dim tiim, ku ma di ku van kanvuuni.

Kanvuuni ma cum. Ba ma da daani ba joori soŋo.
Ba na ve ba yi soŋo tun, ku ma daa ki da yale, yato.
Kanvuuni di daa zaŋi di wari mantoro di wi, si ba vu
di tunkaani lue.

Ba na ve ba vu ba yi tun, ba ma suni ba zu dige.
Kanvuuni tunkaani di ma daa ki wudiu o pa-ba.
Kanvuuni ma da yige di san di ja di vu di je di di,
yi di wi, mantoro di sani ku ja, si ku ba si ba di.
Mantoro na sani ku ja ku ti tun, ku ma zaŋi ku faŋi
jogo jogo ku vu ku yi.

Kanvuuni maa wi: «AA, aa, a cilon, nmu laan na sani
n ja yi n joori n tu tuga ni tun, n di wudiu kum
di daani digiru. Joori n vu n san n ja si n ba .»

Mantoro ma daa faŋi jogo jogo ku vu ku yi na, ku daa
san ku ja ku ti. Ku na sani ku ti tun, ku ma daa tu
tuga ni. Ku daa faŋi jogo jogo ku ba ku yi.

Kanvuuni maa wi: «A cilon, joori n vu n san n ja yam
si n ba. Ba di wudiu di digiru mu na? Nmu laan mu
lagi n ma n bu na?»

Mantoro ma daa joori ku pari ku tu ku vu ku daa san
ku ja. Ku daa suni ku faŋi ku tu tuga ni. Kanvuuni di
daa ma ki kuntu di gani mantoro taan, di di wudiu
kum di vu di ti.

Kuntu mu te «ka wari daani» wura, ba maama mu
wari daani.

Mu a sunswala maama.

7. Titwe di cɔ

Faŋa tɛn, titwe di cɔ ya mu wu daant digɛ dɪdua.

Dɛ dɪdwi titwe di cɔ laan ma magɪ kantɔgɔ ba wɪ, baá jaŋɪ mu, sɪ ba lwarɪ, wulu na wú ta yɪ digɛ dɪdɛɛɾu.

Titwe di cɔ ma jaŋɪ. Cɔ ma ja titwe o di tɔga nɪ. Titwe ma joori di pɛm tɔga nɪ di di cɔ di di.

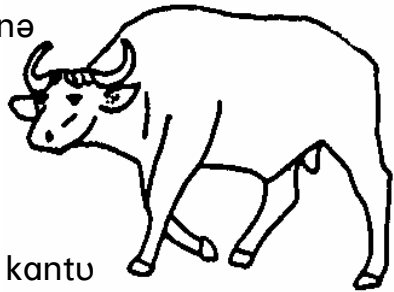
Wɔɔ laan mu yɪ digɛ kam dɪdɛɛɾu?

8. Nasɪ dɪdaantɪ lɛnlana

Kana mu tu lugu. Asɪ ma zaŋɪ o vu o yi ga-naa o wɪ: «Kana kam na tu tɛn, wɔɔ mu daa dunɛ o dwe o donj?»

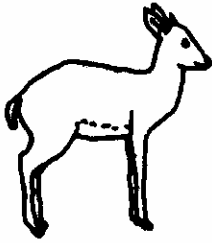
Ga-naa ma wɪ: «A na maŋɪ a ba dunɛ, sɪ a ta ba dunɛ a dwe nmu?»

Nasɪ maa wɪ: «Nan jɔŋɪ ŋuna kantu n vɔ-nɪ n zɪŋɪ, sɪ a di daa jɔŋɪ a vɔ-m a zɪŋɪ, sɪ dí nii.» O ma jɔŋɪ o vɔ nasɪ o kwe o zeeri.

Asɪ ma jɔŋɪ o vɔ ga-naa. O ma zu o go da-faala o ba o magɪ-ku o gu. O kwe o vu o saŋɪ o di.

Tlga daa na puuri tun, nasi daa zanl o dl o njuna, o

daa vu o yi tɔgɔ o wl: « Tɔgɔ, kana kam na tu tun, dɪbam daa dunə dɪ dwe daanl?» Tɔgɔ maa wl: «A na manl a ba dunə, sl a ta ba dunə a dwe nmu?»

O maa wl: «Nan jonji njuna kantu n vɔ-nl n zɪnl, sl a dl daa vɔ-m a zɪnl.» O ma jonji o vɔ nasi o kwe o zeeri. Nasi ma jonji o vɔ tɔgɔ o magl o gu o kwe o vu o sanl o dl.

O dɛ kuntu mu, o dɛ kuntu mu, o dɛ kuntu mu... . O di kagu-vara bam maama. O laan ba daarl lunlana.

O ma yi lunlana o wl: «Lunlana , dɪnle.»

Lunlana maa wl: «Dɪnle, a donj nast.»

Nasl maa wl: «Kana kam na tu tun, dɪbam daa dunə dɪ dwe daanl?»

Lunlana maa wl: «A ya zl manl a ba dunə, sl a ta ba dunə a dwe nmu?»

O maa wl: «Nan jonji njuna kantu n vɔ-nl n zɪnl, sl a dl vɔ-m a zɪnl.»

Lunlana dl ma jonji njuna o vɔ vɔ nasi o kwe o dl o yigonjo wunl. O kwe o zɪnl o maa viirə.

Asl maa wl: «Lunlana, zuuri-nl mu! Zuuri-nl sl a dl daa vɔ-m sl a zɪnl sl dɪ nii.»

Lunlana maa wl: «N dunə yo, a di, n ba dunə yo, a di.» O dl ma ja nasi o vu o sanl.

Kuntu mu ba wl:

«N na nɛ swan, n nɛ n donj tee nl mu.»

A sunswala kampo

9. Wubuŋa tu mu garɩ swan tu

Faŋa tiinē mu tagɩ ba wɩ:

«Wubuŋa tu mu garɩ swan tu !»

Ku lagɩ ku ta nɩ, wubuŋa dɩ swan dɛɛn mu magɩ kantɔɔ. Wubuŋa maa wɩ, wum mu garɩ swan.

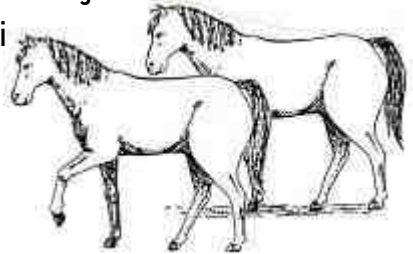
Swan maa wɩ, wum mu garɩ wubuŋa.

Ba ma zaŋɩ ba nuŋi sɩ ba beeri ba nii, wɔɔ mu dwe o doŋ.

Swan ma vɔ o sisəŋə, wubuŋa

dɩ ma vɔ o sisəŋə. Ba ma vu taan ba yi nakanpwəm tɩ,

dɩ nakanpwəm sɩm jɩgɩ kwɛɛra. Ku yɩ sɛ mu, ba magɩ gullu yɩ ba leenə, ku yɩ nakanpwəm sɩm wupolo dɛ mu.

Swan dɩ wubuŋa ma zɩgɩ, sɩ ba nii sɛ dɩm. Nakanpwəm sɩle ma nuŋi da sɩ jeeri-ba, yɩ sɩ wɩ: «Dɩbam wú jɔŋi abam sise sɩm dɩ lə, sɩ á na maa viirə, sɩ dɩ bwəli dɩ

pa abam.»

Dɩ swan yəri nɩ wɔŋo wura. Wubuŋa nan lwarɩ.

O ma kwe min-cɩɩɩ o wəli da. Wubuŋa ma ta dɩ nakanpwənə kalu na jɔŋi o sisəŋə kam tɩn o wɩ: «Zəŋi n vɔŋɔ, sɩ a gɔ kasɩɩ da a pa-m.»

Nakanpwənə kam na zəŋi ka vɔŋɔ tɩn, wubuŋa ma bə min-cɩɩɩ dɩm da, yɩ nakanpwənə kam wu lwarɩ.

Ba na saga ba ti tɪn, swan dɪ wubuŋa ma bwe ba wɪ:
«Nan bwɛli dɪ sise sɪm á pa dɪbam, sɪ dɪ viiri.»

Nakanpwɛm sɪm maama ma kɪ ni daanɪ sɪ wɪ:
«Abam nan brɪ wulu na jɔŋi á sise sɪm tɪn, sɪ o bwɛli
á sise o pa abam.»

Wubuŋa maa wɪ, swan ve o nii ba wunɪ, sɪ o brɪ wulu
na jɔŋi ba sise sɪm tɪn, sɪ ba jɔŋi ba sise.

Swan ma lɛri wubuŋa o wɪ: «Nakanpwɛm sɪm nyɪ
daanɪ mu. Kuntu ŋwaanɪ amu bá lwarɪ wulu na jɔŋi
amu sisəŋə kam tɪn.»

Wubuŋa ma lɛri o wɪ: «Ta n cəgi-nɪ sɪ a ba.»

O na ve o yi nakanpwɛm sɪm te tɪn, o ma ta dɪ sɪ o
wɪ: «Dɪbam sam nɪ, dɪ na kwɛɛɪ dɪ ti, dɪ laan wú
yeeri mu, yɪ dɪ zəŋi dɪ jɪa wɛɛnɪ.»

Nakanpwɛm sɪm na kɪ kuntu tɪn, wubuŋa ma na wulu
na jɔŋi o sisəŋə kam tɪn vɔŋɔ kuri sɪmbinnu
tɪm na zwəri da tɪn. O ma lwarɪ.

O ma ta dɪ sɪ o wɪ: «Wuntu mu jɔŋi a
sisəŋə kam. Nan taá ye, wulu na jɔŋi amu
sisəŋə kam tɪn mu jɪgɪ swan sisəŋə kam dɪ.»

Ba ma na ba sise sɪm ba jɔŋi.

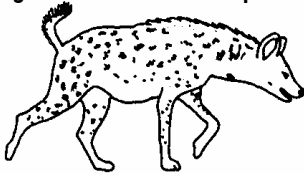

Bantu bale wɔɔ mu dwe?

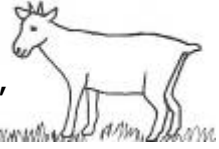
A sunswala kampo

10. Wiiru dɪdaani bɪbala

Wiiru mu veə, o jeeri bɪbala. O ma ta dɪ bɪbala o wɪ, woŋo kulu na wú pa wum yag-o tɪn :

Ka na tagɪ cɪ sɪtə,
wum wú yagɪ-ka.

Ku daari, ka na wu tagɪ cɪ sɪtə,
wum wú ja-ka o di mu.

Bɪbala maa wɪ: «Ɔɔn, ku nan yɪ cɪga : A na sunɪ a jeeri nmu tuntu tɪn, nmu na yagɪ amu, yɪ amu vu a yi sɔŋɔ a wɪ, a ya jeeri wiiru yɪ o wu jaani-nɪ, baá ta wɪ, vwan mu a fɔga.»

Wiiru ma ləri o wɪ: «Aa, n tagɪ cɪga, ku gɛ cɪ sɪle.»

Ka daa maa wɪ: «Wiiru, nmu na maŋɪ n zɪgɪ n bwe amu tuntu tɪn, nmu na nuŋi mɛ tɪn mu gara. Ku na lagɪ ku ta nɪ, nmu di mu n su, sɪ ku na dai kuntu, nmu ya ba lagɪ n zɪgɪ n pa amu ta a ni, sɪ nmu ma n ja-nɪ.»

O maa wɪ: «N tagɪ cɪga. Cɪ sɪle. Ku gɛ cɪga dɪdua.»

Ka maa wɪ: «Dɪ ku dɪ maama, wiiru, nmu na yagɪ amu, yɪ n na yi yigə, n ta wɪ, nmu ya na maani, n ya wu yagɪ amu.»

«AA», wiiru daa ma wɪ, «n tagɪ cɪga. Cɪ sɪtə. Ɔɔn, nan ve!»

Bɪbala maa kɛ. Wiiru dɪ na kɛ ku banwe tɪn, o laan joori o buŋɪ: «Bɛɛ mu brɪ ku pa a yagɪ bɪbala yɪ ka

viiri? A ya na nε-ka, a ya wú jaanɩ na? A na joori a na-ka, a ya wú jaanɩ-ka a di.»

Bɩbala nan kε. Wiiru daa warɩ o yi.

Mu ku kuri faɗa tiinε wɩ:

«A wu maanɩ tɔɣɩ kwaga mu, sɩ dɩ ba tɔɣɩ yigε.»

A sunswala kampo

11. Wiiru dɩdaanɩ ninigini

Kana mu wura. Wiiru ma nunji o karɩ o beerε. O ma beeri beeri o vu o yi bugε ni dɩ ninigini nunji dɩ tigε.

O ma bwe-dɩ o wɩ: «Ku yɩ tɩta mu?»

Ninigini maa wɩ, o dɩ o nu-pugε biε mu warɩ daanɩ, yɩ wum dɩ nunji o tigi yo o siε.

Wiiru maa wɩ: «Ɔɔn! A nan ba sɩ dɩ zεni daanɩ na?»

Ninigini maa wɩ: «Eεn!»

O ma vu o yi da. O ma kεɗi o ni o kwe ninigini, sɩ o li.

Ninigini ma ja-o.

Wiiru ma twɩ o dɩ, yɩ o wɩ: «Nmu dɩ n nu-pugε biε mu za warɩ daanɩ, sɩ nmu dɩ wɔɔ za wal daanɩ?»

Mu a sunswala maama.

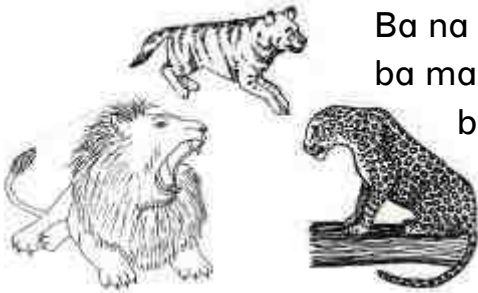
A sɪnswala kampo

12. Wu-luɲu ba wɛli ku tu

Da-kurɪ mu zɪgɪ bɪna yatɔ, yɪ dua wu nɪgɪ. Na tɛrɛ tɪga banɲa nɪ sɪ kagu-vara nyo. Gaa dɪ ti tɪga banɲa nɪ. Kulukulu tɛrɛ sɪ vara bam di. Kagu-vara bam nɛ yaara zanzan, yɪ ba tua dɛ wunɪ kuni kɔgɔ kɔgɔ.

Kagu-vara maama ma jɛni ba banɪ ba wɪ: «Á pa dɪ maama kɪ daantɪ dɪ mɔ na bugɛ dɪdua kam, dɪ na nyo da tun nɪ, dɪ ma yagɪ gaa, sɪ ku kwi sɪ dɪ di.»

Vara bam maama ma sɛ, ku daartɪ nyɔɲo dɪ wiiru dɪ gweeru, bantu batɔ tagɪ ba wɪ, bam ba di gaa. Kuntu ɲwaanɪ ba bá wanɪ ba mɔ.

Ba na lwarɪ bugɛ kam je tun, ba ma daartɪ ba ta dɪ vara

bam ba wɪ: «Dɪbam ba di gaa, sɪ abam mu yɪ dɪbam wudiu.

Kuntu ɲwaanɪ dɪbam bá mɔ na.»

Nanyɔm dɪ kana ma gu kagu-vara maama ku ti. Ba na tɪgɪ ba ti tun, pwa batɔ bam dɪ daa ba nɛ wudiu sɪ ba di. Tuunɪ ma loɲi-ba.

Kuntu ɲwaanɪ, ku yɪ tuunɪ mu gu-ba, naa wu-luɲu mu gu-ba?

A sunswala kampo

13. Ba ba gaali We yigə

Pa-faru dɛɛn mu wura. O sɔŋɔ kum daga lanyɛranɛ.
O laan ma zaŋɛ o wl, ba na wl sɔ-cɔŋɛnu tɛn, wum
yəri sɔ-cɔŋɛnu. O maa wl, wum na nɛ sɔ-cɔŋɛnu wulu
na wú wantɛ o cɔŋɛ wum sɔŋɔ kum tɛn, oó pa ku tu
ŋwɛɛ zanzan.

O ma zaŋɛ o li gambɛ o pa-ba sɛbu yɛ o wl, ba ta
beerə sɛ ba na nɛ wulu na wú wantɛ wum sɔŋɔ kum o
cɔŋɛ tɛn, sɛ ba pa-o sɛbu kum. O daa na wu wantɛ o
cɔŋɛ, sɛ wum gu-o. O na wú wantɛ o cɔŋɛ, sɛ o pa-o
sɛbu kum dɛ pɛɛra zanzan.

Ba ma beeri taan. Ba na yi nɔɔnu, o wl, o bá pa o bu,
sɛ ba vu ba gu.

Ba dɛ kuntu mu taan, bɛna yatɔ.

Ba laan ma vu ba yi baara batɔ dɛ ba bu. Ba tii ba
vara, yɛ bu wum yɛ balanɔ o zɛŋɛ ba tee nɛ. O kɛ na
o pa-ba yɛ ba nyɔɔ. Ba ba jɛŋɛ kaanɛ, mu ba bu wum
dɛdua. Ba ma ba ba yi, ba kɛ-ba le, ba wl, ba lagɛ na
sɛ ba nyɔ. Bu wum ma mɔ na o pa-ba, yɛ ba nyɔ. Ba
ma ta ba vɛŋɛ bu : «Pɛ mu wl, o na nɛ nɔɔnu wulu na
wú wantɛ o cɔŋɛ wum sɔ-kamunu kum tɛn, sɛ dí pa-o
sɛbu kuntu. O nan daa na wu wantɛ o cɔŋɛ, sɛ wum
gu-o.»

Bu-balanɔ kam maa wl, wum wú da ba kwaga o vu.
O ko maa wl, wum bá sɛ, sɛ pɛ vu o gu o bu.

Bu wum ma vln yl o wl, oó da o vu mu.

Kuntu nwaani ba joni sɛbu kum ba tiɲi, si ba na nɛ kaani, si ba ma di, si o ta ki na o pa-ba.

Si wum maɲi o wari kulukulu o ki, si ku zani-ba.

Ba ma ki taan ba ga. O ma jani sisəɲə yigə ni, yl ba vu.

Ba laan ma kwe sɛbu kum ba ja vu ba tiɲi, yl fuuni jigi-ba si ba kwe-ku ba di.

Ba ma vu ba yi pɛ te. Pɛ wum maa wl: «Nmu yl sɔ-cɔɲi nu wum?»

O maa wl: «ɛɛn!»

Pɛ wum maa wl: «Ní wani n cɔɲi?»

Bu wum maa wl, Wɛ na sɛ, wum wú wani o cɔɲi, si Wɛ mu wum ma o tuɲa. Wɛ nan na wu pɛ wum cwəɲə, pɛ na gu wum, ku ti mu.

Pɛ maa wl, ba nan yaɲi si o zu digə.

O ma zu o wura di sɔɲɔ kum biə taan, nɔɔna daa yəri o di sɔɲɔ kum biə daani. O na zu kaani wulu digə, yl o na nɛ o di, o tigi daani mu. O ba ji baaru o ti.

O maasi o lwarɪ pɛ wum na soe kaani wulu. O ma vu o bwe pɛ ka-kwɪa kam dɛ didua o wl: «Bɛɛ mu kɪa yl n baru wum ba soe nmu, yl n wu kwɪn?»

Kaani wum ma ləri o wl, oó yaɲi ka-bi, yl o daa ta soe wum na?

O maa wl, aa, si o laan nan ta na wu kwɪn tɪn?

O nan laga, si o baru wum ta so-o na? O na laga, wum wú brl-o o na wú kl te, si o baru wum ta so-o. O nan zanɔ, o kl wudi-ɲɔɲɔ. O laan bəɲi o baru wum, si o na di wudiu kum, si o tiɲi sara.

O na lagɔ o pəni, si o kwe fana, si o na dɔ, si o ma fan o twam, o ma kl wudiu o pa-o. O na di wudiu kum, kaanɩ daa tərə, o na wú ta soe, ku na daɩ wum yɩranɩ.

O maa wl: «Clga?»

O ma zanɔ o zu o kl wudi-ɲɔɲɔ, si o pa o baru wum. Bu wum ma daa zanɔ o kl lɩla o vu pɛ wum te, o ta dɩd-o o wl: «Pɛ, a ni woɲo mu, yɩ a lagɩ si a ta a brl-m. N ka-kwɩa kam, o ba soe-m, o lagɩ o gu-m mu. Kuntu mu a lagɩ si a ta a brl-m. O lagɩ o kl wudiu mu, o bəɲi-m, si n ba n di. N nan na di wudiu kum, kl nɩ n dɔ mu te, si nɩ na o na wú kwe sugu si o ma go n ba.»

Pɛ wum maa wl: «Clga?»

O wl: «Ξɛn!»

O ma kl bu wum le. O ma sɛ.

Kaanɩ wum ma zanɔ o kl wudiu lanyɩranɩ, o wl, ba bəɲi o baru ba pa-o. Pɛ wum na maɲɩ o ye ku ni nɩ tɩn, o ma kl lɩla o vu o yi. O ma kwe wudiu kum o pa-o. O ma di funfun, yɩ o san o jɩa. Pɛ wum laan maa wl, wum lagɩ o pəni o sin mu. O na pəni funfun tɩn, o ma kl nɩ o gɔɔnɩ mu te. Kaanɩ wum maa wl,

o do mu. O ma kwe fana kam o zi pe wum yuu, si o fan o twam dɔm. Mu pe wum jaanɔ o jɔɔa ni, yi o kaasɔ o wl, ba ba, si kaanɔ lagɔ o gu-o.

Ba ma ba ba yi, di kaanɔ wum jɔɔa jɔɔɔ sugu kum tata. Pe wum maa wl, ba kl mim, ba kwe kaanɔ wum ba di mim dɔm wunɔ si o di.

Sɔ-cɔɔɔɔ wum ma daa zaɔɔ lɔla o vu kaanɔ wum ko sɔɔɔ, o ta di ba o wl, pe wum gu ba bukɔ wum, o wl, o ma lagɔ bam mu.

Ba maa wl, bɛɛ? O na maɔɔ o twɔ bam, naa o na kl bam woɔɔ kulu, ku ta gara. Ku daari o na gu ba nɔɔɔɔ tɔn, o sɔɔɔ o lagɔ bam mu.

Ba ma zaɔɔ ba pari ba cwe di ba sum. Ba ba ba zu pe wum tɔɔ ba gu nɔɔɔa zanzan. Ba ba yi pe wum sɔɔɔ, ba gu nɔɔɔa zanzan.

Ba na zu pe sɔɔɔ ba ti tɔn, sɔ-cɔɔɔɔ wum ma zaɔɔ o zu pe wum jwɛnɛ digɛ kam o kwe gar-yi-poɔɔ di gar-yi-zono di gar-yi-sɔɔɔ o ma ba o tɔtɔ. O laan kwe pe nacɛɔɔ kam o nuɔi kɔɔɔ kum tɔtarɔ. O laan zɔɔi nacɛɔɔ kam wɛɛɔ yi o wl, wum nuɔi wɛ mu o cui. Fuunɔ ma da zu nɔɔɔa bam maama. O maa wl, o daa ba laga si o joori o na cɔm.

Ba ma sɛ o ni, o na nuɔi wɛ o cui tɔn ɔwaaɔ. O laan maa wl, ba bwe pe wum ba nii. O dɛɛn na beeri o sɔ-cɔɔɔɔ wum tɔn, o nɛ-o naa o wu nɛ?

Nankwɔ sɔm ma bwe pe wum, yi o daa warɔ o lɔri.

O maa wl, wum mu nan yl sɔ-cɔɔɔɔ wum, ba dɛɛn na jaanɩ ba ba tɩn. Ku nan ta na wu yi o wubuɔa, sɩ o wɛli da. Ku nan daa na yiɔ, sɩ o yagi.

Ba maama ma twɩ pɛ wum yl ba wl, nɔɔɔɔ ba kwe n sɛbu n ma yɛgi sɔ-cɔɔɔɔ. Kuntu tɩn, pɛ ba jɩɔɩ bura.

Pɛ ma magɩ napoorɔ o yigɔ nɩ, yl o wl, ku maɩɩ.

O maa wl, pɛ wum nan pa-o o wɛɛnu, sɩ o viiri.

Pɛ wum ma kwe kaana zanzan dɩ naanɩ zanzan dɩ gambaɔ o pa-o.

O laan ma vu o lɔ sɔ-kamunu ku dwe pɛ sɔɔɔ kum.

Kum ma lɛri ku ji pɛ sɔɔɔ, yl pɛ sɔɔɔ kum ji zuru sɔɔɔ.

Kuntu ɩwaanɩ mu ba wl: «N na jɩga, yl ɩɔɔɔ n gaalɩ We yigɔ, sɩ nabiinu maama buɩɩ We mu, yl o ma o ɩwl.»

14. Nankwɩa ye, yl bu dɩ ye mu

Valu mu wura, o varɩ mɩna. O cilonɩ wudonɩ maa wura, wuntu kɔnɩ naanɩ mu, o ba vara. O yɛni o yɛgi nayula mu o ma yɛgi wudiu o di. Wulu na vara mɩna o di tɩn, wuntu nan ba jɩɔɩ wudiu, sɩ o ma va.

O ma zaŋɛ zɛzɛzɛŋa o maa ve o kara
sɛ o va. O ma da baaru wum sɔŋɔ,
dɛdaani ba kani nayɪ-na, o bu wum
ma kwe sɛ o lo o yaɣɛ. O maa wɛ,
o laɣɛ o lo na bam o yaɣɛ mu na?

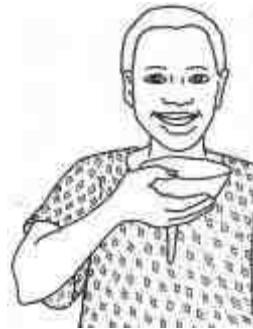
O maa wɛ: «Uun!»

O maa wɛ, o pa-o.

O ma kwe nayɪ-na bam o pa-o. O ma zu o bwe sɔŋɔ
kum tu o wɛ, nayɪ-na bam, o laɣɛ-ba na? Sɛ o nɛ bu
wum laɣɛ o lo o yaɣɛ, yɛ wum laga.

O maa wɛ, ba maŋɛ ba kani ba lo ba yaɣɛ mu, bam
ba laɣɛ-ba.

O maa wɛ, ɔɔn, wum nan laga, sɛ wum ba jɛɣɛ wudiu.
Wum wú vu o nyɔ nayɪ-na bam o ma tuŋɛ. O maa wɛ,
o nan ja o vu.

Tɛga na puuri zɛzɛzɛŋa tin, o ma
joori o ba. O ma kwe nayɪ-na bam
o pa-o. Dɛ maama o tu o jɔŋi nayɪ-
na bam mu o ve o nyɔɛ, o na dam
o tuŋa. O ba jɛɣɛ wudiu.

O laan ma zaŋɛ dɛ dɛdua o joori o
vu naani dɪm tu te.

Naani dɪm tu ma kwe nayɪ-na

bam o pa-o. O ma daa vu o ma va.

Muna yam ma ba bi. O ma zaŋɛ sɛ o vu o zaɣɛ o
muna.

Naani dɪm tu maa wɪ, o bá zagi mɪna yam, si wum mu te mɪna yam. O maa wɪ, mɪna yam daɪ wum mɪna.

Kara kam tu maa wɪ, wum mɪna.

Ba ma ja daani, ba magi daani, ba vu pɛ te.

Pɛ ma vu o bwe-ba, ku na ki te tɪn?

Kara kam tu maa wɪ, wum vagi o mɪna mu, yi wuntu wu sɛ si o zagi. Kuntu mu bam jɪgi daani.

Pɛ wum ma bwe o wɪ, ku yi ta mu yi o wɪ, o bá zagi?

O maa wɪ, o bwe-o o nii.

O ma bwe naani dɪm tu o wɪ, ku yi ta mu yi o wɪ, o bá zagi o mɪna yam.

Naani dɪm tu maa wɪ, si wum nayɪ-na mu o yɛni o jɔŋɔ o nyɔa o vu o ma na dam o va mɪna yam.

Kuntu mu wum wɪ, o bá zagi.

Pɛ wum maa wɪ, aa, o yɛri o na wú lɛri te. Kuntu tɪn, ba nan ve ba pɛni, si ka puuri, si ba ba.

Ba ma zaŋi ba viiri.

Tɪga na puuri tɪn, ba ma joori ba ba. Pɛ wum ma bɛŋi o nakwa tiinɛ, yi ba ba. O maa wɪ, ba joori ba ta, ba diin na tagi te tɪn.

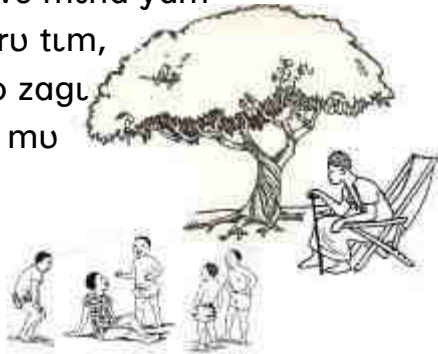
Ba ma joori ba ta. O maa wɪ, nakwa bam nan ni?

Nakwa bam ma bwɛ bwɛ ba yɛri, ba na wú lɛri te.

Bam bá wanɪ kantu ŋwanɔ ba ŋɔɔnɪ. Ba ma jɛni taan, ba magi kantɔgɔ, ba zaŋi ba viiri.

Da yatɔ dɛ ni mu biɛ je tiu kuri ni ba kwɛɛra, yi pɛ di

tigi da, ni o do mu te. Biə bam ma ki ba lwəni kara kam tu di naanti dım tu ba ja jara. Dıdu mu jigi valu, didu ma ji naanti dım tu, wuwum ma ji pə, si o di ba taanti dım, si ba lwarı wulu na wú ta te mına yam. Bu wulu na yi pə tın, ma ta di bu wulu na yi kara kam tu tın o wl, o ve o gwe mına yam wəyuu ni o daari ya kasuru tım, si nayıl-na bam tu di vu o zagu kasuru tım, si kasuru tım mu yi nayıl-na bam, ku daari mına yam mu yi nayıla bam tıti.

Pə wum na ni biə bam na ɲɔɲɔni kulu tın, o laan ma lwarı, o na wú ləri te o pa valu wum di naanti dım tu ba taanti dım ɲwaanti tın.

A sɔnswala kampo

15. Naguru ba kwarı sugu

Nɔɔnu dɛɛn mu wura o jıgi o bu. Bu wum yi bitaru mu. O ko wum yaari o ɲwaanti lanyıranı. Ko wum mu saɲı, yi o di. Kana na yəni ka wura, ko wum wú twe o ceeni maama mu o yəgi, si o ta ma nii bu wum banja ni. O tıti goni dwə o saɲı, yi bu wum di. O ma loori kaana, yi ba cuı mum ba pa-o. O yaari bu wum ɲwaanti ku ja gaalı.

Bu wum na tu o bi tɪn, o maa wɪ, kaanɪ o di. Kaanɪ wum maa wɪ, o baru na lagɪ sɪ bam zu daanɪ, sɪ o zɛli o ko wum.

Baaru wum ma sɪnɪ o sɛ o zaŋɪ o wɪ, mum-kwara o cu, o daari o nyaanɪ gwar-bwɛrɛ o pa-o, yɪ o wɪ, o nunji sɪ wum kaanɪ wu sɛ, sɪ o ta zuurɪ dɪ o baru ko. Nankwɛa kam ma jɔŋi mum dɪm, yɪ ka daari ka nunji ka daari bu wum dɪ o kaanɪ.

Ka mum dɪm ma ba ti, yɪ ka loori ka di. Nɔɔna ma pa-o wudiu yɪ o di. O gwaaru tɪm ma ba cɔgɪ. O ma loori nɔɔna gwaaru sɪ o lɛ. Ba maa wɪ, ku na yɪ wudiu, baá pa-o, ku daari ku na yɪ gwaaru, bam dɪ jɪgɪ kaana, yɪ ba wu zɛli ba kwɛ. Kuntu, o ve sɪ o bu nyaanɪ gɔrɔ o pa-o.

O ma sɪnɪ o joori o vu o bu wum te o wɪ: «Á na zɛli-nɪ yɪ a nunji tɪn, nɔɔna pa-nɪ wudiu yɪ a di. Ku daari gwaaru tɪm na cɔgɪ tɪn, ba wɪ, a dɪ jɪgɪ bu, a ve sɪ o nyaanɪ o pa-nɪ. Mu ku kuri yɪ a joori a ba, sɪ n beeri gwar-bwɛrɛ n pa-nɪ, sɪ a daa nunji.»

Dɪ o kaanɪ leeni o lu bu. O maa wɪ, bu wum zu o kwe gwaaru o ja ba sɪ o pa-o, sɪ mu wum ko. Bu wum ma bwe o wɪ, o laan nan wu yɛn? Ko wum maa wɪ, maŋa kam wum na di o nu tɪn, mu o nu pɛ bam zɛl-o. Kuntu, o nan zu o kwe gwaaru o ja ba, sɪ ba pa-o. Bu wum ma zu o da da taan, o ba o nunji dɪ gar-yi balanɔ.

O ko ma bag-o o wɛ: «N yəri nɛ o yɛ n ko-nakwɛ mu na?»

Bu wum ma ləri o wɛ: «A kɛ mɛmɛnu mu a daari, sɛ a dɛ jwa na zɛli nmu, sɛ a dɛ kwe a pa-m.»

O ma kaasɛ cɛp ... , o bɛŋi o kaanɛ o wɛ, o ni bu wum na lagɛ sɛ o kɛ bam dɛ te ?

Ba laan maa wɛ, ba ko nan joori o ta wura, sɛ bu wum dɛ jwa yɛ kɛ bam kuntu.

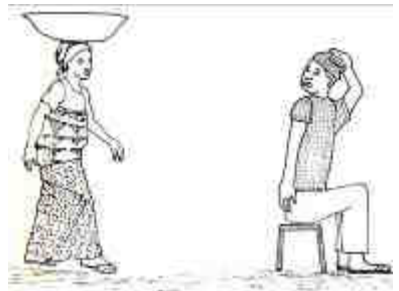

Mu a sunswala maama.

16. Cɛga garɛ vwan

Baaru mu ve o tɛa sɛŋɔ, kana mɛmanɔa nɛ. Kana maa jɛg-o zanzan. Ku manɛ dɛ o kaanɛ nu saŋɛ siɛ. O nan na yɛ vɛru tɛn, o wu manɛ sɛ o kɛ siɛ yam. O nan na yɛ nɔɔn-kolo yɛ o ba tɛ cɛga tɛn, o zaŋɛ o zwe siɛ yam o kɛ o yipugɛ wuntɛ. Ku manɛ dɛ o kaanɛ nu wum zɛgɛ bugɛ nɛ o maa bɛnɛ.

Baaru wum na ni dwanɛ tɛn, o daa yəri o na wú kɛ te. O ma kwe si-luna yam dɛ yipugɛ o pu o yuu nɛ, yɛ ya jɛgɛ o yuu ya di. O kaanɛ nu nan yi o ti.

O laan ma fə vwan o wl, faŋa faŋa yl gwala dɛɛn na gu nɔɔna tɪn, bam yəni ba zəli ba vu, ba joori ba zəli ba ba. O tɛ kuntu, yl o duli o yuu o kl o jazɪm dɪ jagwiə nɪ. O na duli o yuu tɪn, siə yam ma puri ya tu o kaanɪ nu yigə nɪ.

O kaanɪ nu wum na nɛ siə yam tɪn, o ma jonji o bukə, yl o wl, o ba pal o bu ŋwɪɪnu.

Mu ku kuri yl ba wl: «Clɪga garɪ vwan tɪn.»

O ya na tagɪ clɪga o wl, o kana mu wɔɛ, ku gara.

A sɪnswala kampo

17. Swa-guura guɪ ya tu mu

Baaru mu jɪɪɪ o bɪnaga o yəgə.

O laan maa wl, o kaanɪ nan nuŋi, sɪ ba ja bɪnaga kam ba vu ba bo.

Ba ma bo ba vu ba yi nɔɔnu wudoŋ.

O maa wl, wum wú yəgi. O ma bwe o wl: «Ka səbu yl bagra?»

O maa wl: «Murr-tɪnu.» Wulu na lagɪ

o yəgi tɪn maa wl: «Dɪ ka yuu wəənu tɪm maama?»

O maa wl, o daŋɪ muru sɪ ku ta yl murr-tɪrdu. O ma ŋwl. O jonji bɪnaga kam tu wum kaanɪ wum o wəli da sɪ o viiri. Baaru wum maa wl, wum wu sɛ. O maa wl,

o yęgi dı ka yuu węnu maama mu. Ba ma ja daanı ba vu pe sęn.

Pe ma joni bınaga kam dı ka banja kaanı wum maama o pa wulu na yęgi-ka tın, ıl o wl, o maııl o yęgi-ka dı ka yuu węnu maama mu.

Ku ma daa kl da yale. Baaru wum dı daa ma zaııl o vu o piini wulu na joni o bınaga dı o kaanı wum maama tın, je o yęgi naanı yum. O ma kwe o jııa o daııl baaru wum yuu nı ıl o wl: «Yuu kum ıl bagra?» O nan wl: «Bię yats.» O ma ııwl bię yats kum, ıl o wl, o kıkarı sı o laan ba o joni o węnu tım.

O maa wl, sęn.

Ku ma kl fıın, o ma ba. Wulu na yęgi yum tım tın maa wl, o nan ba joni o węnu tım sı o viiri na? O ma leri o wl: «A na yęgi nmu yuu kum tın, a lagu a go-ku mu.»

Jara ma daa zaııl. Ba ma vu pe sęn.

Pe wum ma daa di ba taanı ıl o wl: «Nęnu wum ya wl, yuu ıl bagra mu ? sı o wu tagı o wl, naa yuu ıl bagra?»

O ma go baaru wum yuu o pa wulu na yəgi-ku tɪn.
Ku laan maa daaru kadəm. Kaanɩ wum ma joori o vu
o bar-dooru te.

Mu kuntu mu ba wɩ: «Swa-guura guɩ ya tu mu.»

A sɩnswala kampo

18. Yi-dal-nyɩm mu te bugə

Bugə dɛɛn mu tigi sam tɪtarɩ nɩ, ka jaanɩ nɔɔna.
Yi-dal-nyɩm ma ta o wɩ, bugə kam na jaanɩ o nɔɔnu
dɛ nɩ mu kaá lwarɩ.

Bugə kam ma sɩnɩ ka ja o kaanɩ. Ba maa wɩ: «Ba n
nii, bugə kam jɩgɩ n kaanɩ.» O maa wɩ, ba yagɩ ba
pa-ka.

Ka joori ka ja o bu. Ba maa wɩ: «Ba n nii, bugə kam
jɩgɩ n bu. Nmu dɛɛn wu tagɩ n wɩ, ka na jaanɩ n
nɔɔnu, kaá lwarɩ na? Yɩ ka laan ja-o yɩ n cɩm. Nan ba
n nii, ka daa jɩgɩ n bu.» O maa wɩ, ba yagɩ ba pa-ka.
Bugə kam daa ma joori ka ja o kaanɩ. Ba ma vu ba
ta.

O maa wɩ, ba yagɩ ba pa-ka.

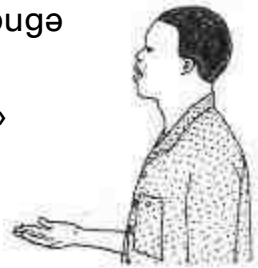
Bɩtsɩ tu wum nɩ mu o laan ve o jəni bugə kam dala o
je ka ni nɩ o səgi. Ka maɲa kam nɩ tangwana dɩ jɩgɩ
yaga ya ve ya zuura. Kuntu, bugə kam na nuji ka kwe

ka tɔnɔ tɪn, ka lɔɔrɪ bugɛ tɔnɔ kum ka kɪ kasulu wunɪ,
ka daari ka kwe nanzwɛnɛ tɔnɔ ka lɛ. Ka zu ka
gwaaru lanyɪranɪ ka vu yaga.

Baaru wum ma zigɪ dapala yam yuu nɪ o tu. O wɪ
bugɛ kam tɔnɔ kum o gwaari o lɛ didaani ŋuna. O
laan tuurɛ. Ku maŋɪ ku yɪ luŋu mɪmaŋa. O laan tuuri
kasulu luŋu kum wunɪ, yɪ o laan leenɛ o wɪ: «Ja-ta
bugɛ tɔnɔ, ja-ta bugɛ tɔnɔ ...»

O na ve o maa ve yaga kam tɪn, hei, bugɛ
kam yɪra muura. Ka ma jeer-o ka wɪ:
«A cilɔŋ, nmu bá yɛgi n tɔnɔ kum na?»

O maa wɪ, sun, o ba tɔnɔ kum yɛgɛ.
Ka maa wɪ, ya, popo, o yagi sɪ kaá
pa-o naani fugɛ. O maa wɪ, o ba laga,
sɪ o ma naani fugɛ o kɪ bɛɛ?

O maa kaaga. Ba maama na wu woro nɪ tɪn, o cim yɪ
o kaagi wɪa yigɛ nɪ. O laan ma fru tɔnɔ kum kasulu
wunɪ. Bugɛ kam maa wɪ: «A nan wú pa-m kaana
fugɛ.»

O maa wɪ: «A brɪ a ba lagɪ kaana fugɛ.» «Sɪ sise?»

O maa wɪ: «A brɪ a ba laga.»

O laan ma ta dɪ bugɛ kam o wɪ: «Nmu swe n na jaani
a kaana bale dɪ a bu na?» Ka laan ma ta ka wɪ, ɔɔn, o
nan yagi. Ku na yɪ kuntu, wum nan wú pa-o o kaana

bam bale di o bu wum, si o weli wænu zanzan da o pa-o.

Bugæ kam ma sɔɔɔ ka kwe o kaana bam bale di o bu wum ka pa-o. Ka laan weli wænu zanzan da ka pa-o.

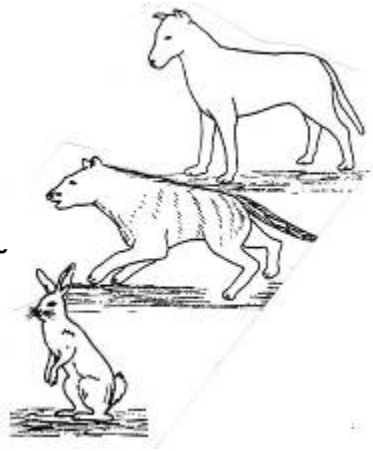
Kuntu mu ba tagi ba wɛ: «Yi-dal-nyɔm mu te bugæ.»
Ku dal, n na je bugæ ni ni, nmu yi ka tu. Ku na sɔɔɔ ka maŋa kam ni, wuntu mu te bugæ kam laan.

A sɔɔswala kampo

19. Kakuræ di Wiiru di Nasɛ

Kakuræ di Wiiru di Nasɛ mu di ciloŋo, ba ma tɔgi daani.

Wiiru di Nasɛ di Kakuræ na tɔgi daani tɛn, Wiiru di Kakuræ ma joori ba bani si ba gu Nasɛ.

Nasɛ na jigi swan tɛn, o ma lwarɛ ba na lagi ba gu-o mu. O maa pwe o yagi-ba.

Wiiru ma daa ta di Kakuræ o wɛ: «A nan wú zu a digæ wu a taa tigi ni a tigi mu te, si nmu vu n ta di Nasɛ ni amu tigi. O nan ba si á vu luæ, si o na tuæ si dí laan li-o amu digæ ni dí ja.»

Kakurə maa wl: «Ciga.» O ma sunu o vu Nasl sɔɔɔ, o vu o wl: «Nasl, dí cilon Wiiru tɔga. Nan ba si dí vu luə, si o na tərə o daaru tɔn, amu di nmu laan mu lagɔ di taá tɔɔ daanu.»

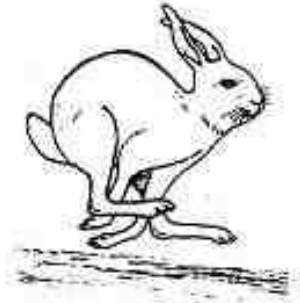
Ba ma vu ba yi Wiiru sɔɔɔ. Nasl ma da cawe o nii Wiiru digə wuntu, o piini di Wiiru tigə. O maa wl: «Aa, Wiiru wuntu tuunu dɔm dal ciga, si Wiiru na yəni o tɔ, oó yəni o kwɔn o ni mu, yɔ Wiiru wuntu laan tɔ o tigi, yɔ o ni wu kwɔn.»

Wiiru na ni Nasl na tagɔ kuntu yɔ o lagɔ Nasl si o ja tɔn, o maa kwɔn o ni.

Nasl maa wl: «Ɔɔ, á za kɔ swan mu si á maa ja amu. A nan ba zu.» O ma joori o duri.

O na joori o duri tɔn, Wiiru ma nuɔi o wl: «Kakurə, bɛɛ mu kɔ yɔ Nasl joori o maa duri, yɔ nmu wu zəl-o n ja? A nan wú zəl-o a ja.»

O ma pu Nasl kwaga o zəli Nasl o zu gaa, o daaru Kakurə sɔɔɔ nɔ.

Mu kuntu mu pɛ Kakurə wu sɔɔɔ nɔ o daaru yɔ Wiiru di Nasl wu gaa nɔ.

Mu a sunswala maama.

A sinswala kampo

20. Wε pεεri garu pε pεεri

Nɔɔna bale dɛɛn mu wura ba na yi cilongo daani.
Didua yiri ma yi Pε-pεεri-gara, wudonɔ wum yiri
maa yi Wε-pεεri-gara.

Ba ma magi kantɔɔ ba yira yam ɔwaani.

Didua wi, wum yiri dɔm mu gara. Wudonɔ wum di
maa wi, wum yiri dɔm mu gara.

Ba magi kantɔɔ ku cɛ, ba laan ma nuni, si ba vu tu
ba nii, wɔɔ yiri mu jigi ciga.

Ba maa yi Pε-pεεri-gara nabra sɔɔ, ba ki o pwɛgɛ,
ba tuli wono kulu di kulu ɔwaani ba na nuni tun. Ba
magi kantɔɔ mu ba yira yam ɔwaani, yi ba nuni si
ba nii.

Pε ma pa ba ba wum sɔɔ. Pε wum maa wi, ba nan
zu digɛ. O ma pa ba ki na ba pa Pε-pεεri-gara yiranɔ,
ba daari Wε-pεεri-gara ba wu pε-o. Ba maa ti o yigɛ
ba pa-o kulu maama nɔɔnu na manɔ si o pa vɛru tun,
o daari o pa Pε-pεεri-gara kaani,
o pa-o gambe, o pa-o sise,
o pa-o banaaru, o pa-o sɛbu,
te maama na manɔ si nɔɔnu ta
maa yi nɔɔn-kamunu tun, si o
yiri dɔm na yi Pε-pεεri-gara tun
ɔwaani.

O ma ti o yigə o yagi-ba, yi ba joori ba maa ve səŋə.
Ba laan na maa ve səŋə tɪn, ba ma yi cwəŋə.

Pɛ-pɛɛɪɪ-gara ma bwe Wɛ-pɛɛɪɪ-gara o wl: «A na wl,
amu yɪɪɪ dɪm garɪ nmu yɪɪɪ dɪm tɪn, ta mu dɪ nɛa?
Kuntu tɪn, jɔŋi amu zɪla yam ba na pɛ amu tɪn. Jɔŋi
gwaaru tɪm n zu, n jɔŋi sisəŋə kam n di, n ma n mɔ n
fra, sɪ dɪ na yi səŋə, nmu daa ba te kulukulu.»

Wɛ-pɛɛɪɪ-gara ma jɔŋi gwaaru tɪm o zu, o jɔŋi Pɛ-
pɛɛɪɪ-gara sisəŋə kam o di.

O na diini yi ba maa ve fɪnɪɪɪ tɪn, mu pɛ wum joori
o jəni səŋə nɪ o wl, ba nuŋi ba vu ba gu nɔɔnu wum
o yɪɪɪ na yi Wɛ-pɛɛɪɪ-gara tɪn, sɪ wum na yi pɛ, yi
wuntu dɪ yɪɪɪ na yi Wɛ-pɛɛɪɪ-gara tɪn, ku nyɪ dɪ o
gooni wum mu. Kuntu, ba na maa ve ba gu nɔɔnu
wum tɪn, ba na yiə, wulu na ve tɪga nɪ tɪn, ba gu
wuntu wum.

Ba ma yi dɪ Wɛ-pɛɛɪɪ-gara mu jɔŋi sisəŋə kam,
sɪ o di o ma mɔ o fra sɪ o daari tɪn.

Ba ma lɛɛɪɪ ba magɪ Pɛ-pɛɛɪɪ-gara na ve tɪga nɪ tɪn
ba gu.

Wɛ-pɛɛɪɪ-gara ma ja sise sɪm o yi səŋə.

Kuntu mu ba wl: «Pɛ wu maŋɪ sɪ o nyiŋi dɪ Wɛ.»

Mu a sɪnswala maama.

21. Varum wulu na jigi nyinyuru tuta tun

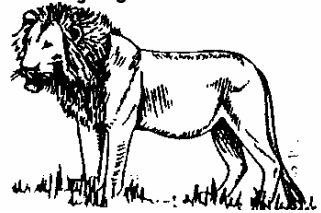
Nɔɔna zanzan yɛri kulu na ki yi
manlaa daanɛ ka ve tun.

Badonnɛ nan ye, yi ba di nan yɛri ba tiɛ. Kuntu á nii
kulu na ki yi manlaa daanɛ ka ve tun. Faɗa faɗa mu
gaa pɛ nyongo dɛɛn pɛ ni si kagu-vara maama la sɛbu
biɛ-yardu yardu ba pa-ku.

Ku maa pa wiiru ni, si o pa kwɛrɛ kam yi nɔɔnu
maama, di dɛ dɛlu ba na wú ja sɛbu kum ba ba tun.
Dɛ dɛm na yi tun, ba maa li tuu si ku taa jɔɗi sɛbu kum.

Nyongo na kwe tɔɗɔ yi o bɛɗi
nɔɔna bam yura tun, mu ku piini
di manlaa yɛranɛ mu tɛrɛ.

Ku banɛ maa tiini ku zaɗɛ di manlaa
na wu tu beeri dɛm, yi ka ta kwɛri ka wu jaanɛ sɛbu
kum ka ba tun. Ku ma ta ku wɛ: «Ve-na á ja manlaa á
ja ba yo seeni lele kuntu. Bɛɛ mu manlaa buɗa ? Amu
nan wú bri-ka ni ka muri si ka mwanɛ amu.

Wiiru ve lula n ja-ka n ba yo.»

Wiiru maa pɛ weeri si o vu o beeri
manlaa jɛgɛ. Manlaa dɛɛn nan yi
wulu na swe o tuta tun, yi ka buɗɛ
ka pal ka na jigi swa tun ku ti mu.
Ka dɛɛn ni pɛ beeri dɛm. Ka dɛɛn nan
ta tɔgɛ ka wura votim dɛm maɗa ni, yi ka kwe ka jɛ

ka sɪn ka gwar-fwɛɛla nɪ, ka wu tɔgɪ ka voti nɔɔn-nɔɔnu.

Wiiru maa vu o na-ka, ka tigi vɔɔru baŋa nɪ gaa wunɪ ka siə.

O maa ta dɪ-ka o wɪ:« Nii yo varɪ balanɔ, yiə pwam-pwam tɪn». Zanɪ n tu n ba n da amu sɪ dɪ vu pɛ sɔŋɔ. Manlaa maa tu tɪga, yɪ ka loori wiiru ka wɪ:« Popo nan ta n ve sɪ a da sɔŋɔ a kwe sɛbu kum a wɛli-da a ja a ba». Wiiru maa sɛ.

Nyɔŋɔ na nɛ wiiru o maa bɪnɪ yɪ manlaa ba tɔgɪ tɪn, ku maa bagɪ wiiru yɪ ku bwe ku wɪ: «Manlaa wu ye mu, yɪ nmu ma n bɪnɪ n yɪranɪ?»

Wiiru maa ləri o wɪ: «Ka maa bɪnɪ, pɛ».

Manlaa nan ganɪ wiiru mu ka ba bɪnɪ, yɪ ka daari ka daa vu je sɪdonnɛ sɪ ka tɪŋɪ ka tɪtɪŋa.

Nyɔŋɔ na cɛgi faa yɪ ka wu tu tɪn, ku ma pa ni sɪ ba beeri gaa kum wunɪ maama, ba na nɛ-ka sɪ ba ja ba sɪ ba kuuri-ka dɪ ŋuna ba gu. Kagu-vara maama maa sarɪgɪ gaa wunɪ sɪ ba beeri manlaa jɛgɛ.

Badaara maa ki wupolo di ba na wú tɔgi ba na manlaa kuuri di ɲuna tɪn ɲwaanɪ.

Badonnə di maa kwarɪ fuunɪ sɪ ba na wu nɛ manlaa, nyonjo wú weeri ku banɪ ba yɪra nɪ. Ba maa vu ba na manlaa ka na je cɪm bugə ni nɪ ka di ka gwəli, ka na kwarɪ fuunɪ sɪ ba na-ka tɪn ɲwaanɪ.

Wiiru maa vu o na-ka yɪ o tu o zi. O maa wɪ: «Kaləɲ-jaru dikə n je yoo mu n jaanɪ kale? Ku laan nan daaru sɪ ba daa ja nmu di mu. Zanɪ n ba n kɛ sɪ pɛ lagɪ-m.»

Ba laan ma ja manlaa ba vu pɛ sɔɲɔ.

Ka na yi nyonjo yigə tɪn, ku maa suuri di cwɛ yɪ ku ta ku wɪ: «Balwaru, n yiə pwam-pwam n buɲɪ nɪ n dwe amu mu na? N nan wú lwarɪ.»

Manlaa ma tu tɪga nɪ ka keerə, yɪ ka loori nyonjo sɪ ku yagɪ sɪ ka ta ka ni. Ka na sɪnɪ ka keerə, yɪ ka keeri manlaa yi-na tɪn, nyonjo ma pa-ka ni sɪ ka ɲɔɔnɪ.

Manlaa ma ta o wɪ: «Pɛ, a yuu tiinə-ba, a cillonə ba, abam balu maama na wu yoba tɪn. Pa-na-nɪ cwəɲə sɪ a ɲɔɔnɪ kulu maama a na ye zɪzɪɲa kantu tɪn.

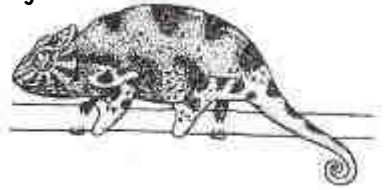

Á maama buɲɪ-na kulu a na lagɪ a ta tɪn. Amu wu ki kulu kulu a cɔgi kəm dɪntu wunɪ. Bɛɲwaanɪ a manɪ a wu ni kwərə nɪ nyonjo wɪ, dí la səbu. Wɛ nan na ki dɪbam manlɛ sɪ dí taa nyl daanɪ tɪn mu te abam buɲɪ nɪ ku yɪ amu mu, sɪ ku dal amu. A dugi di tɪga sɪ ku dal

amu. Manlaa kalu dɛɛn na wura kantu maɲa kam nɛ tɛn yɛ fufunu mu. Kantu yɛ amu ko nyaanɛ mu.

Amu nan nylɛ nɛ saa nyua mu te.

Nan yaɲɛ-na sɛ a vu sɔɲɔ a ja sɛbu kum a ba, a laan na ni kwɛrɛ kam tɛn ɲwaanɛ.»

Wiiru dɛ maa sɛnɛ o ta o wɛ: «Ku yɛ cɛga mu, manlaa kalu dɛɛn na wura tɛn yɛ fufunu mu.»

Ba maa yaɲɛ manlaa. Ka na viiri tɛn, ka maa da wu joori.

Nasɛ maa zaɲɛ o vu o bwe kajambwɛgɛ sɛ o nii manlaa laɲa na yɛ te tɛn. Kajambwɛgɛ ma ta

o wɛ, manɛ wal sɛ lɛni nylɛnyuru dwi tɛri tɛri, jɛgɛ kalu maama wunɛ ka na wura tɛn. Yɛ n ba wanɛ n lwarɛ nɛ mu manlaa kalu nmu ya na maɲɛ n na tɛn.

Nasɛ ma vu o ta o brɛ nyɔɲɔ. Ku na ni kuntu tɛn, ku banɛ ma tiini dɛ zaɲɛ dɛ manlaa yɛ ku ta ku wɛ: «Amu gaa pɛ wuntu mu nmu manla-balwarɛ kantu ganɛ. Aá brɛ-m maɲa !» Nyɔɲɔ laan ma ta o wɛ, ba ve ba beeri manlaa jɛgɛ lele kuntu, sɛ ba ja-ka ba ba yo.

Ba ma daa nuɲi ba wɛ manlaa bɛrɛ nɛ. Ba ma vu ba na-ka ka zɛɲɛ ka zɛ ka gaarɛ. Kantu jɛgɛ nɛ tɛn ka laan daa jigi nɛ sum-muni mu te.

Wiiru ma klɛ lɛla o frɛ manlaa pupɔɲɔ nɛ yɛ o daarɛ o wɛ: «Manla-balwara, yɛ pwam-pwam, nɛ na cii mu zɛm.»

Manlaa ma leri ka wl: «Wiiru beɛ mu ku yi n magi-ni? Nmu ye amu na yi wulu na?»

Wiiru maa wl: «Weeni n ke si dɔ vu pe soŋo si n ma n ni n ta kulu na wura tɔn.» Nasɩ nan na manɩ o ta dɩ nyoŋo ni manlaa jiri mu tɩn, ba maama laan ti ba yigɔ mu si ba pɩɩɩ manlaa.

Ka na tu ka yi pe soŋo tɩn, nɔɔn-nɔɔno banɩ daa wu zaŋɩ dɩ manlaa. Ka laan ma puli ka tulɩ yi ka wl: «Amu nyl ni sum-muni mu te. Ku daari manlaa kalu na ganɩ abam ni, ka lagɩ ka vu ka ja sɛbu kum ka ba, yi ka wu tu tɩn ya nyl ni saa nyua mu te.»

Nyoŋo maa leri ku wl: «Manlaa, n yɔɔɩ n ta cɩga mu. A cilɔŋ manlaa, a na nii tɩn, n yɔɔɩ n yi nɔn-ŋum mu. Manlaa kadoŋ kam mu sɩnɩ ka tusi dɩbam. N jɩgɩ bura, n nan ta kwɛri n bwɛni dɩ. Kuntu pɛni yutuŋu kuntu baŋa ni, n ta n siɛ».

Ka ma sɩnɩ ka pɛni yi ka swe kulu ŋwaanɩ ba na jaanɩ-ka ba ba pe soŋo tɩn. Ka ma pɛni pɛni yi ka ji ni yutuŋu kum na yi te tɩn. Ka na jigi ka ti tɩn, nyoŋo laan ma bwe-ka o wl: «Nɔnzi, yiɛ pwam-pwam, nii balwaru wum. Nmu wu tagɩ ni manlaa kalu na tusi dɩbam tɩn ya nyl ni saa nyua mu te na. Beɛ mu nan yi nmu dɩ daa n ji ni kantu te? Ku na yi kuntu,

mumim n titi da nɔɔ. Ku nan wú zu n yira mu si n lwarl.»

Manlaa ma zanɔ ka manɔ weeri, ba ma zəli-ka taan yi ba warl ba yi. Ka maa duri ka vu ka tu cɔɔru wunɔ, yi ba laan yi-ka ba ja ba ba pɛ sɔɔɔ. Manlaa daa wú wanɔ ka ji. Ba maa magɔ-ka balarl yi kuni bi dɔ fiinnu-batɔ dɔ cicoro.

Nyɔɔ laan ma ta ku wl: «Manlaa, dɔbam lwarl kulu n na mal n kl tɔn. N mɛ n jirim dɔm mu n tusi dɔbam kuni zanzan, yi dɔ sɔɔnɔ dɔ buɔnɔ nɔ ku yi manlaa kadoɔ mu si ku dal nmu. Lele kuntu, laan nan ve n banɔ n sɔɔɔ tiinɔ si n tuunɔ manɔ ya yie».

Manlaa maa sɔɔnɔ ka vu dɔ liɔ dɔ wu-cuku zanzan, ka maa ta dɔ ka nɔɔna, dɔ ka biɔ dɔ ka naaru, dɔ manlaa dwi maama ka wl, á tiini á kwaanɔ á yɔɔ

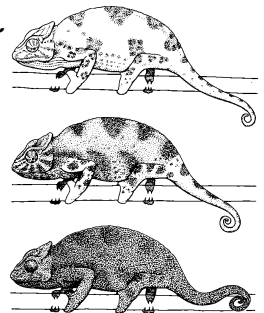
á titi si cɔɔru mu wu lugu banɔ nɔ.

Á na ba daanɔ á zuri á yira á veɔ,

á wú tu ti wunɔ. Bɛɔwanɔ ku yi

cɔku mu jaanɔ amu, ku lagɔ ku pa

ba gu-nɔ.»

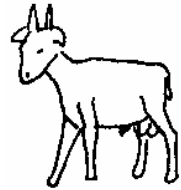
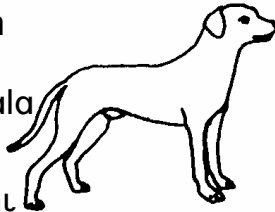

Manlaa laan ma joori ka vu pɛ sɔɔɔ, yi ba ja-ka ba kuuri dɔ ɔuna ba gu.

Abam zɔm na nɛ manɔ daanɔ si ve tɔn, ku dal kafɛ ɔwanɔ. Ku yi si, si dɔ daa yi zanɔ si tu cɔɔru wunɔ mu nɔ si nabaaru wum dɛɛn na tu cɔɔru wunɔ te tɔn.

22. Wiiru di kakurə di bɪbala na ve sɪ ba ja kale te tɪn

Faŋa tɪn, kakurə di bɪbala
dɛɛn mu yɪ da cillonə.
Ba cilongo kum dɛɛn sɪnɪ

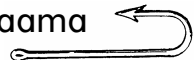
ku di ku sɪnɪ mu. Ba maa kɪ wəɛnu zanzan daanɪ: ba
tɔgɪ daanɪ ba ve ba tɔɔra, yɪ ba tɔgɪ daanɪ ba beeri
jɛgə maama.

Ku ma pa wu-guru jɛgɪ kagu-vara balu na daari tɪn.
Ba ma tiini ba kɪ kulu maama ba na wú wanɪ ba kɪ,
sɪ ku pa kakurə di bɪbala cɔgɪ daanɪ tɪn. Ba ma
ŋɔɔnɪ ba wɪ dwi tɛri tɛri wuu di bɪbarɪ ba ga, sɪ ku
pa kakurə di bɪbala pɔɔrɪ daanɪ.

Kakurə di bɪbala ma lwarɪ nɪ nɔɔna bam lagɪ sɪ ba
cɔgɪ ba cilongo kum mu, ba ma twəri swa sɪ ba yɪ pa
nɔɔn-nɔɔnu zu ba laŋa.

Maŋa didua ba maa je ba lara, yɪ ba maŋɪ dua nɪnɪm
di mɪmaŋa kam woŋo. Ba ma ba ba twəri swan sɪ ba
vu ba ja kale. Kakurə ma ta ka wɪ: «Maŋa kantɪ dua
na nɪ tɪn mu kapwəeru tɔgɪ tɪ tui. Kuntu, dí wú vu
jwa-yigə didaanɪ nɪ mu dí ja kale sɪm.»

Bɪbala maa wɪ: «N bubuŋɪ dɪm lana, dí wú vu dɪntu
dɛ nɪ mu.» Ba ma ti ba burɪ di ba gwɛli maama

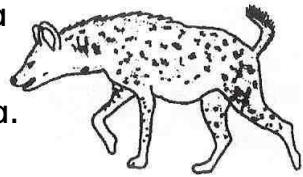

yigə.
Dɛ dɪm na yi tɪn, bɪbala ma zanɪ ka kwe ka kaləŋ-jara
gɔɔrɔ ka zu. N na sɪnɪ n na-ka kaləŋ-jaru mu fast.

Bɔbala ma vu ka yi kakurɛ sɔŋɔ yi ka magi boro.

Kakurɛ ma puri.

Bɔbala na zu tun mu ka nɛ wiiru o na je kakurɛ digɛ wunu. Bɔbala maa manɔ-da yiiir, ka puri puri ka ni ka ga.

Ka nan daa warɔ ka joori ka nunɔi.

Ka yiɛ ma tiini ya sunɔ, ka banɔ zaŋɔ yi fuunɔ dɔ laan jɔgi-ka. Bɛŋwaanɔ, ba ya na lɔ bunɔ sɛ ba vu ba ja kale sun tun, ba wu kɛ wiiru yigɛ da. O laan nan nunɔi yɛn mu sɛ o tɔgi dɔ bantu o vu o ja kale yi wiiru dɔ bɔbala ba jɔgi wɛli-dɔŋɔ daanɔ tun.

Kakurɛ laan maa ta dɔ bɔbala ka wɔ: «A cilɔŋ, ku yi ta mu»?

Bɔbala ma ta dɔ kakurɛ ka wɔ: «Ku nan yi cilɔga, zɔm dɛ dɔm yi da-kamunu mu. Ku yi ta mu yi nmu sɛ sɛ wiiru tɔgi dɔ dɔbam o vu o ja kale sun? O na tɔgi dɔbam sɛ dɔ vu dɔ ja kale, amu bunɔ nɔ dɔbam zɔm wú ja kale sunɔ dɔ ma kweeli mu. Dɔ daa bá joori dɔ na daan.

Ku nan sunɔ ku yi wu-cɔku mu, bɛŋwaanɔ wiiru na manɔ o yi te tun, o daa ta yi kuntu mu o wu lɛni.

Amu bɔbala na ye wiiru tutunɔ tun, o jaanɔ vara mu o di yi o daari o ŋɔnɔ nɔɔna wɛɛnu. A manɔ a wu fɔgi a na wiiru dɔ kale jam. Ku na yi cilɔga, zɔm dɛ dɔm yi da-balɔɔ mu.»

Kakurɛ ma ta ka wɔ: «A cilɔŋ bɔbala, yi zaŋɔ n kwarɔ fuunɔ sɛ kulu kulu tɛrɛ.

Ku yɛ wiiru twəri swan sɛ o tɔgɛ o zəni dɛbam mu.
Kulu kulu bá kɛ.»

Bɛbala dɛ kakurə maa magɛ kantɔgɔ taan wiiru
ŋwaanɛ yɛ o cɛm yɛ o je yitunɔ baŋa nɛ. O maa yəni
o jəni jəni o ba o mwanɛ, yɛ o daa cɛm.

Bɛbala na tu ka piini ka bá wanɛ ka pa kakurə ni ku
kuri sɛ wiiru joori tɛn, ka ma sɛ yɛ ba tɔgɛ daanɛ ba vu.
Kakurə maa yɛ yəəu, bɛŋwaanɛ ka yəri kulu na wú
sɛnɛ ku ba tɛn.

Bɛbala ma fɔgɛ ka yɛrɛ ka tutɛ lanyɛranɛ dɛ wiiru. Ku
daarɛ wiiru maa jɛgɛ wupolo, bɛŋwaanɛ o ye sɛ kulu o
na lɛ buŋa sɛ o kɛ tɛn wú sɛnɛ ku kɛ. O ma twanɛ o ni
o kɛ da, yɛ o liri lileeru. Ku nan daɛ kale sɛm ŋwaanɛ,
ku yɛ bɛbala ŋwaanɛ mu.

Ba ma vu ba yi bugə kam ni, yɛ ba cɛ na bam sɛ ba
ga. Ba ma daarɛ ba dɛ ba burɛ sɛm, dɛ ba gwɛli sɛm
jəgə kadoŋ nɛ ba yagɛ da. Ba na wu na bam garɛm nɛ
tɛn, mu wiiru tu o bagɛ ləŋə o kɛ da o wɛ:

«Dɛbam jaanɛ kale yoo,
dí wu jaanɛ kale yoo,
kulu amu wiiru na ye tɛn,
amu wú na woŋo zɛm
dɛdaanɛ dɛntu nɛ a dí».

O ləŋə kam sɛnɛ ka manɛ
dɛ na bam garɛm.
Ba maa ga taan.

Bɪbala ma ba ka bwe kakurə ka wɪ: «Nmu za n ni wiiru ləŋə kam kuri naa n wu ni mu»?

Kakurə maa wɪ: «A ni ka kuri, nan weeni n yɛ zaŋɛ n kwarɪ fuunɪ.»

Ba na gagɛ faa tɪn, mu kakurə dɪ daa bagɛ ləŋə ka kɪ da ka wɪ:

«Dɪ nɛ kale dɪ ja yoo, dɪ zɪ wu nɛ dɪ ja yoo,
kulu amu kakurə na ye tɪn, cam mu lagɛ dɪ ba.»

Bɪbala na ni kakurə ləŋə kam kuri tɪn, ka dɪ daa ba bagɛ ləŋə ka kɪ da ka wɪ:

«Dɪ jaanɪ kale yoo, dɪ wu jaanɪ kale yoo,
kulu amu na ye tɪn, a jɛgɛ bubuŋɛ mu a yuu nɪ.»

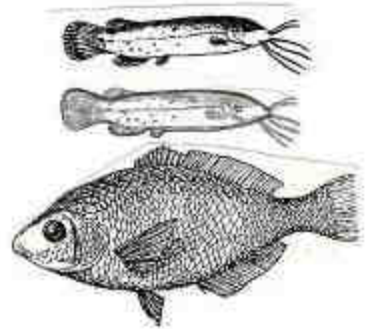
Ba maa ba ba ga na bam ba ti dɪdaan-ni wɛɛnɪ.

Ba na nɛ kulu ba ja tɪn yɛ kale sɪtə yɪranɪ mu.

Kaləŋ-balɛ sɪle dɪ kamunu dɪdua.

Bɪbala maa kwe-sɪ o maŋɪ.

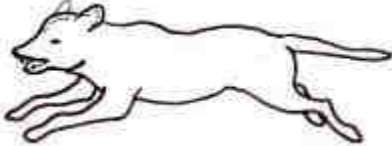
O maa pa wiiru balanɔ, o daaru
o pa kakurə dɪ balanɔ, o tutɪ daaru
kaləŋ-kamunu kum.

Wiiru banɪ maa zaŋɛ yɛ o ta dɪ kakurə o wɪ: «Ta dɪ bɪbala sɪ o joori o jonɪ kale sɪm o kɪ nmu jɪŋa nɔɔ, sɪ n fɔgɛ n maŋɪ-sɪ nɪ ku na maŋɪ te tɪn».

Kakurə ma jɔŋi kale sɛm sɛ ka maŋɛ. Ka ma kwe balanɔ ka pa wiiru, ka daari ka kwe balanɔ ka pa bɛbala, ka tutɛ daari kaləŋ-kamunu kum.

Wiiru maa suuri taan yɛ o laan ba o ta o wɛ: «Kakurə, n na lagi n joori n jɔŋi kale sɛm, sɛ n fɔŋɛ n maŋɛ-sɛ lanyɛranɛ».

Kakurə ma joori ka jɔŋi-sɛ, yɛ ka maŋɛ ka weeri ka kɛ da.

Wiiru ma pɛ ka kwaga o pɛ. Wiiru na duri taan, yɛ o yəri kulu o na wú twəri tɛn, kakurə ma duri ka lu.

Wiiru laan ma joori o bɛnɛ sɛ o ja bɛbala.

Bɛŋwaanɛ mu o bubunɔ na maŋɛ ya tigi wulu banɔ nɛ tɛn.

O ma ba o piini dɛ bɛbala dɛ tərə. Ka dɛ duri ka vu ka sɛgi gaa wunɛ.

Wiiru daa wu nɛ kulu kulu o ja.

Bɛbala laan ma vu ka jəni tiu kuri nɛ ka bunɛ taan, yɛ ka wɛ: «Bɛɛ mu ya bru

ku pa amu sɛ sɛ a tɔŋɛ dɛ wiiru a vu a ja kale tɛn.

Kuntu yɛ Wɛ mu zəni-nɛ yɛ a lu wiiru jɛnɔ nɛ.

Amu daa bá fɔŋɛ a kɛ kuntu wonɔ a ŋwɛa wunɛ.»

A sɪnswala kampo

23. Wε na pε nɔɔnu, ku gara o na jaŋɪ o na

Nɔɔnu mu lugi biε batɔ, bεkəri yɪranɪ.

Nakwɪ wum, dɪ tutarɪm wum ma sε varɪm. Jɪŋa bu wum maa ba sε sɪ o va. O zɪmbaara bam ma jɪg-o ba twɪa dε maama.

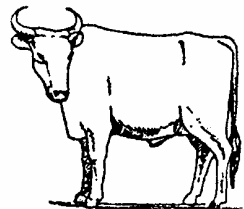
Ba ko ma tɪ. O yaɣɪ-ba dɪ naanɪ dɪtɔ.

Jɪŋa bu wum ma ta dɪ o zɪmbaara bam o wɪ, baá twəri naanɪ dɪm ba pa daanɪ mu.

O zɪmbaara bam ma wɪ: «Nmu na jɔŋɪ n naa, yɪ ku na ti, n na di kaanɪ, dɪbam bá pa o kwaga vara.

Bεŋwaanɪ, nmu wu sε dɪbam ni.

Ba nyaanɪ wum ma wɪ, o sε. Ba ma lɪ naa dɪdu ba pa-o. O na jɔŋɪ tɪn, o ma ja naa kum o vu yaga, o yaɣɪ

dalst murr-fugε. O dɪ o sɛbu gan-lɔgɔdɪ wunt, yɪ o wɪ: «Aá ma sɛbu kum a ma kɪ pipiu mu, sɪ a nii, Wε wú zɛni-nɪ na?»

O na tagɪ kuntu tɪn, o ma nuŋɪ o kwe cwɛŋɔ o vu taan, o ma jeeri bɛlɛ pipimpiinɛ cwɛŋɔ kam yuu nɪ.

Ba ma bwe-o ba wɪ: «A cilɔŋ, n maa ve yaŋɪ mu?»

O ma ləri o wɪ: «A nuŋɪ a tɪu nɪ sɪ a beeri a kɪ pipiu mu.»

Nɔɔna bam maa wɪ: «Nan ba sɪ dɪ wɛli daanɪ.» O ma tu ba wunt. Ba ma vu taan, tɪga zwəri ba, dɪ ba yɪ tɪu

kudonɔ ba yigə nɛ. Ba ma ywəri tɛw kum pɛ sɔŋɔ nɛ ba wɛ, ba lagi jəgə mu sɛ ba pəni.

Tɛw kum pɛ ma pa-ba vərə digə sɛ ba pəni.

Tɛga na kwɛɛɛ yɛ nɔɔnu maama na dɔ tɛn, titwə nunji vərə digə kam nɛ. Ba du bu wum ganlɔgɔdɛ dɛm ba puri ba lɛ sɛbu kum maama murr-

fugə, ba ja viiri.

Tɛga na puuri tɛn, o tɔgɛdonnə bam ma wɛ, o zanɛ sɛ ba viiri. O ma ləri-ba o wɛ, ba zɛgɛ sɛ o jɛgɛ taanɛ dɛ tɛw kum pɛ. O tɛw kum ŋwɛɛna diin ŋɔgɛ o sɛbu ba kwe dalsɛ murr-fugə. Ba na tagɛ dɛ pɛ wum tɛn, o ma ləri-ba o wɛ, ba nan wɛ bɛɛ mu? Bu wum ma ta dɛd-o o wɛ, o ŋwɛ mu.

O dɛ pɛ wum ma ŋɔɔnɛ ku vu kwaari naanɛ fugə, yɛ bu wum ta wu sɛ sɛ o jonji. Pɛ wum ma bwe o wɛ: «Nmu nan lagi bɛɛ mu?» Bu wum ma wɛ, ba ja titwe dɛɛ na kwe sɛbu kum tɛn ba pa-o.

Pɛ wum ma wɛ: «Bɛɛ mu kɛ yɛ n ba tɛ faŋa faŋa, yɛ n pa ku daana?» O ma ta dɛ o tuntɔŋna o wɛ, ba ku titwə bɔɔna yam maama, ba na nɛ titwe sɛ ba ja ba pa-o. Ba ma ku ba ja titwe ba pa-o. O ma jonji o dɛ o lɔɔ wunɛ.

Ba ma zanɛ ba kɛ yigə ba yi tɛw kudonɔ dɛ tɛga zwəri. Ba ma ywəri tɛw kum pɛ sɔŋɔ nɛ ba wɛ, ba lagi je mu sɛ ba pəni da.

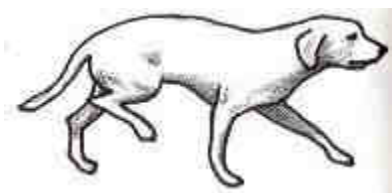
Pε wum ma pa-ba o vərə digə yl ba pəni da.

Mumaŋa kam tuga na kwurɪ tɪn,
tiəbu ma nunji pε wum kaanɪ digə
o ja titwe dɪm o di. Bu wum niə
yl o cɪm. Tuga daa ma puurɪ.

Bu wum ma ta dɪ o tɔgɪdonnə bam o wl: «Tɪu kum
pε tiəbu diin jaanɪ a titwe o di.» O na tagɪ kuntu tɪn,
o tɔgɪdonnə bam bana zaŋɪ dɪd-o yl ba lər-o ba wl:
«Nmu maŋɪ n ba lagɪ kunkulu.» O lagɪ wo-kuru mu,
kuntu ŋwaanɪ bam yigə tərə. Bu wum ma zu pε wum
te o wl: «N tɪu kum tiəbu jaanɪ a titwe o di. N nan wú
ŋwl mu.» O dɪ ma da ŋwl naanɪ dɪ səbu o ga, yl o
bwe-o o wl: «Bεε mu n laga?»

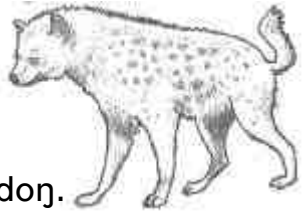
O ma ta o wl, o lagɪ tiəbu wulu na di o titwe dɪm tɪn
mu. Pε ma pa ba ja tiəbu wum ba pa-o. O na jonji tɪn,
o ma kwe cwəŋɛ dɪ bələ bam ba ma kεa.

Ba ma vu ba yi tɪu kudonɟ.
Kuntu pε kakurə ma ja tiəbu
wum ka di. O ma pa pε wum
ja kakurə kam o pa-o.

Ba ma kε ba yi tɪu kudonɟ, kuntu tɪu kum wiirə ma ja
kakurə kam ba di. Tuga na puurɪ yl o ta dɪ pε wum
tɪn, o ma ləri o wl, wiirə bam yl gaa wəənu mu, wum
bá yi-ba o ja o pa-o. O ma ləri pε wum o wl, ba gaanɪ
gaa kulu wiirə bam na pəni da ba di kakurə kam tɪn
ba pa-o.

Pɛ ma li nɔɔna o pa ba vu ba gaani
gaa kum ba ja ba ba pa-o.

O na jɔɔɔi tɔn, ba ma kɛ ba yi tɔu kudɔɔ.
Tɔu kum yi lilwɛ yɔranɛ mu dɛ ba pɛ dɛ. Maɔa kam ba
na yi tɔu kum tɔn, dua tɔm ka ti. Ba ma ywɛri ba zu tɔu
kum pɛ sɔɔɔ. Pɛ wum maa pa ba zu-o nankɔɔɔ. Dua
kam na nɛa tɔn, waaru jɔɔɔ pɛ wum. O ma ta dɛ o
tɔntɔɔɔna bam o wl, baá dwe mim ba pa-o. Pɛ
tɔntɔɔɔɔnu wum dɛdua ma nuɔi o li vɛrɛ bam gaa kum
o zu o kɛ mim dɔm nɛ. Nyua na zaɔɔɔ tɔn, pɛ sɔɔɔɔ tiinɛ
balu maama na yi lilwɛ tɔn, ba yiɛ puri dɛ pɛ wum dɛ.
Pɛ wum ma bwe o tɔntɔɔɔɔnu o wl: «Nmu nɛ gaa
kuntu yɛn mu?» O ma lɛri o wl, ku yi vɛrɛ bam gaa
mu. O ma ta dɛ tɔntɔɔɔɔna bam o wl: «Nuɔi-na á pa ba
maama zu a sɔɔɔ kum wu, sɛ á lagɛ wudi-ɔɔɔɔ á pa-
ba.» Pɛ na tagɛ kuntu tɔn, o sɔɔɔɔ tiinɛ wu maɔɔɔ ku
poli zanzan dɛ baaru wum na maɔɔɔ o puri ba sɔɔɔ
lilwɛ bam yiɛ yam tɔn. Ba maa nii vɛrɛ bam baɔa nɛ
lanyɔranɛ. Tɔga na puurɛ tɔn, pɛ ma zaɔɔɔ o bɛɔi o tɔu
kum tiinɛ maama o wl, jwaanɛ sɛ ba ja o tɔu kum
lilwɛ bam maama ba ba o sɔɔɔ, sɛ nɔɔɔnu tuɛ o lagɛ o
puri ba yiɛ o pa-ba.

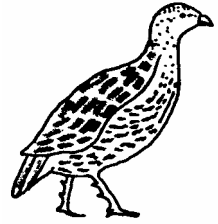
Ba na ni kuntu tɔn, tɔu kum tiinɛ maama jɔɔɔ wupolo
dɛ baaru wum. O na puri lilwɛ bam yiɛ yam o ti tɔn, pɛ
wum maa wl, oó pa-o tɔu kum paarɛ dɔm. Baaru wum
maa wl: «Aye, sɛ dɛ wú wɛli daanɛ mu.» Pɛ wum dɛ o

tɬu tiinə bam maa kwe pɛɛra zanzan ba pa-o, yɛ ba wɛ, o yɛ ba tɬu kum pwa bale tu mu.

A sɛnswala kampo

24. Luge dɛ kawulə

Luge mu tagɛ ka wɛ: «Wudiu kulu n na wəgɛ mim nɛ, yɛ ku fuli tɛn, n na saŋɛ-ku, kuú taɛ nakənə yigə nɛ.»

Bɛŋwaanɛ mu luge kam tagɛ kuntu?

Luge kam lwe ka biə batɔ mu, yɛ dɛ maama ka yəni ka beeri wudiu ka tui ka pa-ba. Ka biə bam na wura ba puli vwana tɛn, ba nu wum yəni o jaanɛ o jəni dakolo yuu nɛ mu, yɛ o laan tu o beeri o biə wudiu.

O biə bam maa ta dɛd-o ba wɛ: «A nu, nmɛ na yəni n lagɛ n nuŋi yɛ n jaanɛ n jəni dakolo yuu nɛ tɛn, kawulə wú ja-m.»

Luge maa wɛ: «Ku yɛ cɛga.»

Tɛga na puuri tɛn, luge swe, ka jaanɛ ka vu jəni dakolo kum yuu nɛ. Mu ka guli ka biə bam taanɛ dɛm. Ka maa zaŋɛ ka na ve sɛ ka cui tɛga nɛ tɛn, ka cui dɛ baŋa nɛ mu dɛ wum maa kwe-ka o li mɛla.

Kuntu jəgə tərə tuunɛ wart dɛ yi.

25. Yinaru dɛ lilwe kantɔɔ

Faŋa tɛn, ba maŋɛ mɛmaŋa yantu mu ba wɛ, nɔɔnu dɛɛn mu zaŋɛ dɛ o bɛnaga o maa ve tɛu kudoŋ.

O ma vu o yi lilwe wudoŋ cwɛŋɔ yuu nɛ. O ma duri lilwe wum ŋwaga.

Yinaru wum ma kwe lilwe wum o jɛni o bɛnaga kam yuu nɛ.

Ba na ve ba yi tɛu kum tɛn, baaru wum ma ta dɛ lilwe wum o wɛ, o tu sɛ ba yi tɛu kum, sɛ wum lagi o kɛ yigɔ mu. Lilwe wum ma wu sɛ sɛ o tu yɛ o daari o magɛ jɛŋa o ni nɛ o wɛ: «Ba jɔŋi-na a bɛnaga á pa-nɛ yoo!»

Nɔɔna ma duri ba ba ba bwe sɛ ba lwarɛ kulu na kɛ tɛn.

Lilwe wum maa wɛ: «Amu yi-o cwɛŋɔ nɛ mu, a ma kwe-o a danɛ a bɛnaga kam baŋa nɛ sɛ a wɛl-o. Dɛbam na tu dí yi tɛn mu o wɛ a tu sɛ a daari o bɛnaga a pa-o, sɛ o lagi o kɛ yigɔ mu. Kuntu mu amu kaasi sɛ á ba á jɔŋi a bɛnaga á pa-nɛ.»

Nɔɔnu wum na lagi o ŋɔɔnɛ tɛn mu lilwe wum wɛ sɛ vwan yɛranɛ mu o jɛɛɛ o fɔɛ.

Tɛu kum nɔɔna bam maama ma tɛ ba wɛ sɛ nɔɔnu wum wu kɛ cɛga, sɛ o lagi o vrɛ lilwe wum bɛnaga kam mu. Ba ma ja taanɛ dɛm ba vu pɛ sɔŋɔ. Pɛ wum dɛ ma pa lilwe wum bura.

Baaru wum nɔɔnt wuu o ga, si ba ni taantɔ dɔm kuri.
Bu-balaŋa kadoŋ ma jani da, o loori pɛ cwɛŋɛ si o
bwe lilwe wum taantɔ.

Lilwe wum ma bagɔ bu wum o wl, bɛɛ woŋo
taantɔ mu o daa lagɔ o bwe wum, yl pɛ dɔ
nɔɔna bam maama pɛ wum bura tɔn? Bu wum ma lɛri
o wl naa: «Amu weeni a lagɔ a bwe taantɔ funfun
ylranɔ mu.» Ba maa wl, bu wum nan bwe o taantɔ tɔn.
O ma bwe lilwe wum o wl: «Nmu bɔnaga kam yl
nasɔŋa mu naa napwɛŋɛ mu?» Lilwe wum maa wl:
«Bu wuntu brɔ o nɔŋi yɛn mu, yl o laan maa zɔŋɔ o
bwe yantu bwɛɛ yam dwi tɔn?»

Bu wum ma lɛri o wl: «Amu weeni a bwe mu.»

Lilwe wum ma lɛri o wl: «Ka nan yl bɔna-nasɔm-
pwɛŋɛ mu.» Bu wum ma daa bwe o wl: «Ka yl bɔna-
bɔa mu naa bɔna-kana mu?»

Lilwe wum maa wl: «Aye, bu, ku kɔɔ mu zɛ ku yl nmu
yigɛ?»

Bu wum ma wl: «A ko, yl zaŋɔ n pa n banɔ zaŋɔ si
amu dɔ weeni a bwe mu.»

O ma lɛri o wl: «Ka nan yl bɔna-kan-bɔa mu.»

Nɔɔna bam maama ma tu mwaanu ni, bɛŋwaanɔ ba
laan lwarɔ si lilwe wum ya kl kampinɛ mu, si o ma
joni baaru wum bɔnaga kam, si ka dagɔ wum tɔtɔ
bɔnaga.

Kuntu mu kasɔna tɛ ba wl:

N na ye n ta mu, si ku dal n na kwɔn si n ta tɔn.

Tɔnɔ kum wu wænu

Tɔn-zwa

1. Dim lɛ pugɛ	3
2. Lula baru	4
3. Swan tiinɛ bale na jeeri daanu te tun	7
4. Bam doŋ gara bam doŋ nako di	8
5. Swan dwe daanu	8
6. Ka waaru daanu	10
7. Titwe di cɔ	12
8. Nasɩ dɩdaanu lɩnlana	12
9. Wubɔŋa tu mu garɩ swan tu	14
10. Wiiru dɩdaanu bɩbala	16
11. Wiiru dɩdaanu ninigini	17
12. Wu-luŋu ba wɛli ku tu	18
13. Ba ba gaali Wɛ yigɛ	19
14. Nankwɩa ye, yɩ bu di ye mu	23
15. Naguru ba kwarɩ sugu	26
16. Cɩga garɩ vwan	28
17. Swa-guura guɩ ya tu mu	29
18. Yi-dal-nyɩm mu te bugɛ	31
19. Kakurɛ di wiiru di nasɩ.....	33
20. Wɛ pɛɛɩ garɩ pɛ pɛɛɩ	35
21. Varɩm wulu na jɩgi nyɩnyuru tɩtɔ tun	37
22. Wiiru di kakurɛ di bɩbala na ve sɩ ba ja... ..	43
23. Wɛ na pɛ nɔɔnu, ku gara o na janɩ o na	48
24. Luge di kawula	52
25. Yinaru di lilwe kantɔgɔ	53